

Jesenice, 1. oktobra 1971

ŽELEZAR — GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA ŽELEZARNE JESENICE

— Uredni redakcijski odbor — Glavni in odgovorni urednik Joža Varl — Rokopisov in fotografij ne vračamo — Naslov: Uredništvo »Železarja«, združeno podjetje SLOVENSKE ŽELEZARNE Ljubljana — Železarna Jesenice. Telefon int. uredništvo 483, administracija 484 — Tisk CP »Gorenjski tisk«

ŽELEZAR

Integracijska vez se utrjuje

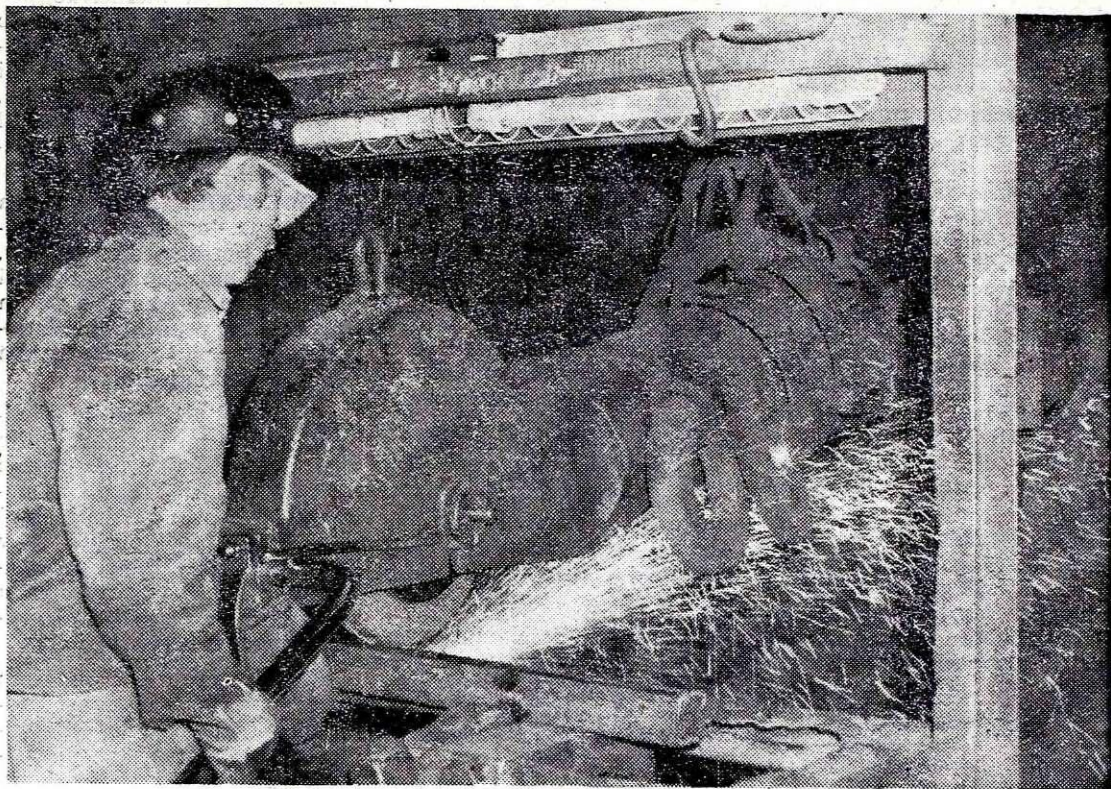
Na 8. seji delavskega sveta združenega podjetja, ki je bila tokrat v Kotljah pri Ravnah na Koroškem, so obravnavali poročilo poslovnega odbora, poslovno poročilo združenega podjetja za I. polletje letošnjega leta, informacijo o zasnovah načrta proizvodnje in notranjega blagovnega prometa za leto 1972 in pobudo poslovnega odbora v zvezi s samoupravnim sporazumom.

V razpravah o vseh naštetih točkah dnevnega reda, se je na tej seji zlahka zaznalo, da se v našem združenem podjetju integracijske vezi utrjujejo, da je težnja za tesnejše sodelovanje med železarnami v združenem podjetju vse bolj in bolj prisotna v vseh razpravah na sejah delavskega sveta. Že v razpravi na poročila o delu poslovnega odbora med zadnjima dvema sejama, so naročili direktorji podjetja in generalnemu direktorju, da pripombe članov delavskega sveta posreduje na prvo sejo poslovnega odbora, ki mora s tem v zvezi sprejeti določene ukrepe in o tem poročati na naslednji seji delavskega sveta.

Še bolj pa so močne tendence tesnejšega povezovanja bile izražene v razpravi o poslovnem poročilu za I. polletje in o poročilu o 8-mesečnem poslovanju v letošnjem letu. Najprej so ugotovili, da težnja rasti proizvodnje v združenem podjetju ni v skladu z možnostmi, ki jih daje za

sedaj še obstoječa konjunktura. Potem so naročili poslovnemu odboru, da vsestransko obravnava problem nelikvidnosti in na naslednji seji delavskemu svetu predloži, kako se bo združeno podjetje vključevalo v razreševanje nelikvidnosti jugoslovanskega gospodarstva. Podprli so orientacijo direktorije in poslovnega odbora v prizadevanjih za skupno oskrbovanje s surovinami in za izvoz, naročili pa so direktorji, da skuša doseči zadrževanje uvoza tistih količin in kvalitete jekla, ki jih lahko proizvedejo slovenske in jugoslovanske železarne. Direktorji združenega podjetja so naročili, da pristopi k urejanju preskrbe s starim železom in da na nivoju podjetja formira večja obratna sredstva, ki naj bi se predvsem uporabljale za financiranje uvoznih surovin in v kritičnih primerih za druge intervencije v združenem podjetju. Ta obratna sredstva je mogoče zagotoviti le s krediti, zato mo-

(Nadalj. na 2. str.)



Sodelavec pri napornem delu na RAFAMA stroju

Razgovor uredništva Železarja z glavnim direktorjem
mag. inž. Petrom Kuncem

Bitka za letni plan

VPRAŠANJE: V minulem mesecu smo naše bralce seznanili z akcijskimi programi vseh delovnih enot in služb v Železarni in vas zato prosimo, da ocenite doseda-

nje rezultate dosežene z akcijskimi programi v podjetju kot celoti.

ODGOVOR: Z vsakim akcijskim programom zasledujemo določene cilje. V glavnem pa s takim programom skušamo pospešiti tempo — ali v smeri prestrukturiranja ali pa v smeri večje proizvodnje. Za uspešnost take akcije je poleg tega, da so cilji dosegljivi in da je izbrana prava pot treba upoštevati nekaj neobhodnih faktorjev:

poiskati moramo pravi trenutek za začetek akcije, imeti moramo dovolj moči za izvajanje programa in mobilizirati moramo vse nosilce akcije.

Ocenimo naš akcijski program po teh treh pokazateljih.

— V času pripravljanja in sprejemanja obvez po akcijskem programu, smo delali v še močno pregretem gospodarstvu. Po gibanju evropskega in svetovnega gospodarstva, pa smo mogli še v tistem času sklepati na skorajšnje upadanje proizvodnje. Da bi se odlepili od tega gibanja navzdol — je bil torej primeren trenutek, in je akcija bila začeta ob pravem času. Stanje današnjih naročil v Železarni kaže, da kup-

ci v proizvodnji že močno slabijo in tako za leto 1972 tudi mi nimamo v celoti angažiranih kapacitet.

— Moč za to, da bi se odtrgali, smo pričakovali od sistemskih in administrativnih rešitev zveznih organov. V poletnih mesecih smo dobili nova zvezna ustavna dopolnila in večjo samostojnost republik. Do danes pa še nismo dobili razen nekaj administrativnih sistemskih gospodarskih rešitev, čeprav smo jih ob načrtovanju akcijskega programa pričakovali. Veliko smo pričakovali od totalnega kliringa, ki v celoti sicer ne bi pomenil rešitve, bi pa za nas pomenil deblokado žiro računa in nam s tem omogočil dejansko upravljanje z lastno amortizacijo in doseženim dobičkom v letošnjem letu. V obdobju treh mesecev se je nelikvidnost v gospodarstvu na splošno še močno povečala in pri tem gibanju nam ni bilo prizanešeno. Naš dobiček in amortizacija, skupaj z ostalimi skromnimi obratnimi sredstvi, še nadalje ostajata vezana v proizvodih, ki so jih naši kupci že zdavnaj prodali. Posledice so očitne. Primanjkuje nam občasno posamez-

(Nadalj. na 2. str.)

O nalogah svojega oddelka govori eden najstarejših sodelavcev

Odgovorno in težko delo inštalaterjev

Za današnji razgovor uredništva o nalogah in problemih v posameznih oddelkih oziroma obratih, smo prosili vodjo inštalacijskega oddelka FRANCA ŠOLARJA. Izbor ni bil slučajen, tovariš Šolar namreč sodi v najstarejšo generacijo sodelavcev v naši Železarni, saj bo kmalu dopolnil 35 let dela v Železarni, od tega 32 let na sedanjem delovnem mestu. Razen tega pa naš današnji sogovornik letos praznuje tudi 61 letnico rojstva. K tako visokemu delovnemu in življenjskemu jubileju mu v imenu uredništva, sodelavcev in naših bralcev iskreno čestitamo tudi mi!

UREDNIŠTVO: Ali bi nam prosim predstavili osnovne naloge vašega inštalacijskega oddelka.

FRANC ŠOLAR: Naša osnovna naloga je, da sodelujemo pri vseh remontih, ker so vse naprave in stroji v tovarni vezani na energetske medije, ki jih vgrajujemo, vzdržujemo in popravljamo sodelavci našega oddelka. Razen tega vgrajujemo, vzdržujemo in popravljamo tudi ostale vodovodne, toplovodne in

druge inštalacijske naprave, ki služijo za sanitarne namene, ogrevanje in podobno. To je izredno široko področje dela, ki od oddelka oziroma sodelavcev zahteva veliko dinamičnosti, sposobnost in pripravljenost za delo v vsakem času.

UREDNIŠTVO: Eno pomembnih delovnih področij vašega oddelka je skrb za vzdrževanje ogrevalnega sistema delovnih mest in sanitarnih naprav oziroma umivalnic, ki

morajo biti stalno oskrbljene s toplo in mrzlo vodo. Na tem področju je še vrsta nerešenih ali nezadovoljivo rešenih vprašanj. Kako daleč ste v tem pogledu že uspeli in kakšne naloge vas čakajo

FRANC ŠOLAR: Menim, da je to ena od pomembnih nalog in skrb našega oddelka. Urejene sanitarije oziroma umivalnice z zadostno količino tople vode in primerno ogrevanje delovnih mest, so stvari, ki vplivajo na dobro počutje delavcev, to pa se odraža v dobri proizvodnji. Vendar pa imamo glede na stanje teh naprav, ki so zelo iztrošene, razdrobljene, neenotne urejene — oziroma prirejene na več vrst ogrevanja, velike težave. Ker naš oddelak sodeluje pri vseh remontih strojnih naprav, kar

(nadalj. na 2. str.)

Bitka za letni plan Odgovorno in težko delo inštalaterjev

(Nadalj. s 1. str.)

nih, izredno važnih surovin kot so staro železo, rutil — predvsem pa nam primanjkuje rezervnih delov. Zato se zgodi, da kljub dobri volji in pripravljenosti ljudi, ne moremo izkoristiti naprav in materiala za boljše in večjo proizvodnjo. En člen v verigi je torej oslavljen — in toliko je močna tudi cela veriga.

— S pojasnjevanjem in obravnavanjem akcijskega programa na vseh organih samoupravljanja od delavskega sveta tovarne do obravnave na delovnih skupinah, smo v veliki meri uspeli mobilizirati vse v Železarni za boljše delo, vendar se spričo določenih objektivnih razlogov, ki izhajajo iz pomanjkanja prostih obratnih sredstev, večkrat v zadnjem času že pojavljajo izgovori za slabše delo tudi takrat, ko je to izključno odvisno samo od ljudi. Tempo dela preveč niha, da bi mogli trditi, da je naše delo optimalno razporejeno. Z občasnimi akcijami delovne skupine, oddelki in obrati kažejo, da so v stanju naloge izpolnjevati v celoti. Tako ista grupa, pod vodstvom istega organizatorja proizvodnje, ob izjemni stimulaciji, lahko delo opravi veliko hitreje in tudi kvalitetnejše, kot pa dela v poprečni intenzivnosti.

Na splošno moremo oceniti, da nam je akcijski program omogočil, da smo zadržali proizvodnjo na višjem nivoju, kot je to uspelo v poprečju ostalim železarnam v Jugoslaviji. Znano je namreč, da se ostale železarne borijo za enakimi problemi in kljub temu, da naročila za letošnje leto so, so železarne svoj program v blagovni proizvodnji izpolnile za prvih 6 mesecev z 98,4 %, v skupnem obdobju od januarja do avgusta pa je realizacija padla celo na 93,3 odstotka. Primerjava z lanskoletnim istim obdobjem kaže, da smo v vseh jugoslovanskih železarnah v prvem polletju napravili manj kot lansko leto — in sicer smo nasproti lanskemu I. polletju napravili 99,5 % blagovne proizvodnje, za 8 mesecev, pa je ta odstotek padel na 99,1 %. Železarna Jesenice v prvih 8 mesecih plana v blagovni proizvodnji sicer ni dosegla in je ostala na 94,6 %, vendar pa je lanskoletno obdobje presežla za 1,6 % v blagovni proizvodnji.

Boljši položaj železarne Jesenice v realizaciji in dohodu je posledica višjih cen in prestrukturiranja proizvodnje.

Mesec september kaže nadaljnje rahlo izboljšanje v strukturnem premiku, kar se kaže v poprečni prodajni ceni in tonaži hladno predelane materiala, vendar v blagovni proizvodnji tudi v tem mesecu ne bomo zmanjšali zaostanka.

VPRAŠANJE: Analiza akcijskih programov nam pokaže,

da so v njih le nekoliko bolj precizirane in morda bolj konkretno navedene več ali manj tekoče, redne naloge proizvodnje in služb. Torej gre pri programih bolj za mobilizacijsko-akcijski značaj pri uresničevanju rednih programskih nalog.

ODGOVOR: Vprašanje je povsem na mestu, saj so nosilci akcije pri tolmačenju izhajali iz dejstva, da je letošnji plan optimalen z ozirom na tržne prilike in z ozirom na tehnološke možnosti. S programom smo poskušali da bi kljub izpadu nekaterih faktorjev, to je pomanjkanja obratnih sredstev in večjega pomanjkanja delovne sile na posameznih delovnih mestih in obratih, zadržali planske proporce, nikakor pa z akcijo nismo hoteli povečati zastavljenih nalog na račun daljšega delovnega časa ali večjih fizičnih naporov. Skušali smo in še vedno poskušamo organizirati delo tako, da bi v enakomernem tempu bolj izkoriščali delovni čas in s tem delovne naprave.

VPRAŠANJE: Kam bi morali v podjetju usmeriti svoja prizadevanja v zadnjem tromesečju glede na akcijske programe in letne obveznosti Železarne.

ODGOVOR: V zadnjem tromesečju nas čaka glavna bitka za doseganje ciljev akcijskega programa oziroma letnega plana. Že danes lahko ugotovimo, da bomo na koncu leta v blagovni proizvodnji nekoliko izpod za letošnje leto planiranih količin. Vendar pa bomo poskušali ta izpad z nekoliko boljšim oskrbovanjem s starim železom in ostalimi surovinami, vsaj delno nadoknaditi, vendar bistveno boljše oskrbovanje pred koncem oktobra ne bo. Potrebno bo v čim večji meri izpolniti plan v hladni predelavi, ker so tu najvišje poprečne prodajne cene in ker imamo tu kljub začetni recesiji — še vedno dovolj naročil. Navzven pa bo naša borba v zadnjem tro-

mesečju predvsem na področju zniževanja dolgovanja naših kupcev in v zagotovitvi naročil za leto 1972.

VPRAŠANJE: Akcijski program tovarne vsebuje poleg drugega tudi vprašanje pospešenega izvajanja novih tehnologij in intenzivne priprave programov za nove proizvode predelovalne industrije. Ker so to naloge, ki segajo tudi v prihodnja leta, prosimo, da bi nam povedali kako daleč smo v tem pogledu sedaj.

ODGOVOR: Železarna je za to, da je dosegla sedanjost velikost potrebovala stoletja, zato ne moremo pričakovati v kratkem prevelikega deleža proizvodov predelovalne industrije, pač pa to lahko iz leta v leto povečujemo.

Letošnji program je predvideval postavitev nove linije za hladno oblikovane profile na Javorniku. Temelji za novo linijo so že izdelani, stroj za hladno oblikovanje je v fazi preizkušanja pri proizvajalcu in lahko v novembru pričakujemo prvo proizvodnjo na tem stroju pri nas.

Ostale točke kot so boks palette, podvozja za avtomobilsko industrijo in odbojniki, tečejo po začrtanem programu in lahko pričakujemo proizvodnjo odbojnikov v železarni Jesenice v začetku leta 1972, medtem ko bo Železarna skupaj s kooperantom še v letošnjem letu izdala nekaj ton poskusnih količin. Pojavljajo pa se nove možnosti in novi proizvodi, o tem pa bomo veliko več slišali ob koncu letošnjega leta. Na področju inovacij, novih tehnologij smo že uspeli usposobiti napravo za izdelavo varilnega praška, postavili smo nove stroje za previjanje VAC žice, v pogonu je že stroj za izdelavo sekanca itd. Ta del akcijskega programa izpolnjujemo najboljše. Upam, da bomo tudi ko bo proizvodnja teh novih proizvodov v celoti stekla, držali tak tempo vsa naslednja leta.

(Nadalj. s 1. str.)

je naša prva naloga glede na direktni vpliv na proizvodnjo, se nam pri izvrševanju te druge naloge včasih nekoliko zastane, ali bolje rečeno, s tako majhnim številom inštalaterjev nismo kos uresničevati vseh naših nalog hkrati. Imam občutek, da so člani delovnega kolektiva Železarne do tega vprašanja dovolj strpni in da razumejo naš položaj, ker do pretirano ostrih kritik ne pride. Poudarjam pa, da se tako stanje ne more več dolgo nadaljevati, ker te naloge sodijo v okvir skrbi za delovnega človeka oziroma delovno okolje, kar ima lahko zelo ugoden vpliv na proizvodnjo. Naša stalna prisotna skrb je, da do nastopa zime ogrevne medije in vprašanje tople vode postaviti v kar najbolj znošno stanje, ker za popolno ureditev manjka še marsikaj. Razen tega bomo na primer od 5. oktobra dalje morali usmeriti vse naše sile v predvideni remont plavža II. Da bi vprašanje ogrevanja in tople vode ugodno rešili za daljše obdobje, bi morali načrtno urediti centralno vročevodno ogrevanje enotno v vsem podjetju. Za to osnovo že imamo, ker je centralna ogrevalna postaja že zgrajena.

Ob tem vprašanju pa moram tudi povedati, da tudi odnos nekaterih sodelavcev do sanitarnih naprav ni najboljše. Mnogo je namernih okvar, še več pa zaradi sla-

bega odnosa. Če na primer ni dovolj tople vode, za to ni kriva pipa, da se nekateri znašajo nad njo. Vse to namreč predstavlja tudi režijske stroške obrata oziroma tovarne.

UREDNIŠTVO: V prejšnjem odgovoru ste omenili, da zaradi majhnega števila inštalaterjev niste kos vsem številnim nalogam. Kako je nasploh s kadri v vašem oddelku in s kakšnimi težavami se na tem področju srečujete.

FRANC SOLAR: Že takoj moramo povedati, da imamo v oddelku dober in sposoben delovni kolektiv, predvsem po delovnem stažu starejših sodelavcev, vendar premalo številčen. Vse kadre oziroma inštalaterje vzgajamo v našem oddelku prek poklicne železarske šole. Poudariti pa moram, da je naš poklic izredno zahteven in težak in da je dolga pot do dobrega inštalaterja. Naši sodelavci morajo delati v jarkih, na višinah, v izredno vročini ali mrazu, v smradu, mokroti itd. in praktično v stalni pripravljenosti. Pomanjkanje delavcev je posledica odhajanja kadrov, ki so se pri nas izučili in pri nas pridobili ustrezne delovne navade in prakso. V enem letu je odšlo sedem srednjeizobraženih delavcev, od petih, ki so letos končali poklicno šolo pa so ostali samo trije, mnogi od teh gredo naprej v šolo, mnogo pa se jih porazgubi. Če bi ostali vsi, ki so se pri nas izučili, bi imeli dovolj delavcev, tako pa so mnoge izvabila druga podjetja, ki imajo lažje delovne pogoje. Poleg tega pa pri nas ni še pravilno vrednoteno delo inštalaterjev glede na izredno zahtevnost in težavnost dela. To vprašanje bo potrebno ustrezno urediti, da bomo kadre zadržali in si pridobili novih.

Moram pa reči, da se od takrat, ko sem prišel v tovarno, ko se je instalacija komaj rodila, do danes mnogo spremenilo. Danes so mnoge večje zahteve z ozirom na mehanizacijo, nove ogrevne medije, pline, paro in druga. Ob koncu bi rad povedal še to, da je bila pred leti izvršena reorganizacija vzdrževanja za nas zelo koristna. Vse je namreč pod skupnim vodstvom, kar omogoča zelo dinamično razvrščanje ljudi po potrebi iz vseh obratov v vse obrate. To pa je pri večjih remontih ali okvarah ob sedanjem pomanjkanju delavcev zelo pomembno. Zelim le, da bi bili kadrovske tako močni, da bi bili tekoče kos vsem številnim in odgovornim nalogam.

Dopisujte v Železarja

Integracijska vez se utrjuje

(Nadalj. s 1. str.)

ra direkcija storiti vse, da takšne kredite po možnosti tudi zagotovi. Ta sredstva bo treba uporabljati tako, da bo zagotovljeno njihovo čim hitrejše obračanje in bo na ta način dosežena njihova prava učinkovitost. Zato morajo tovarne v združenem podjetju zagotoviti vračanje v dogovorjenih rokih tistih sredstev za katere se bodo angažirale. Nato so sprejeli več sklepov s katerimi pooblašajo direkcijo za najemanje kreditov za obratna sredstva.

V nadaljevanju seje so obravnavali informacijo o spremembi samoupravnega spora-

zuma in v zvezi s tem na pobudo poslovnega odbora imenovali posebno štirčlansko komisijo predstavnikov direkcije in tovarn z naslednjimi nalogami:

— izdelati morajo predlog enotnega pristopa za uporabo samoupravnega sporazuma o osnovah in merilih za delitev dohodka in osebnih dohodkov v črni in barvni metalurgiji Slovenije;

— izdelati morajo predlog enotne uvedbe dodatkov osebnih dohodkov iz samoupravnega sporazuma, dodatnih prejemkov iz sklada skupne porabe in sredstev, ki bremenijo materialne stroške;

— v smislu člena 12 samoupravnega sporazuma, morajo pripraviti predlog takega ugotavljanja in delitve dohodka, ki preprečuje prevelika odstopanja poprečno izplačanih neto osebnih dohodkov od enakomerne in realne dinamike njihove rasti. Za izračun osebnega dohodka je treba enotno korigirati mihanje dohodka, ki nastaja zaradi tržnih in drugih zunanjih vplivov;

— izdelati morajo predlog za uvedbo enotnega sistema delitve dohodkov in drugih prejemkov znotraj združenega podjetja.

Dr. Milan Čeh častni član jugoslovanskega združenja za medicino dela

Skupščina Združenja za medicino dela Jugoslavije, je na svojem zasedanju 24. septembra letos, imenovala za častnega člana jugoslovanskega združenja za medicino dela dr. MILANA ČEHA, dolgoletnega predstojnika naše obratne ambulante. Poleg njega so imenovali iz vse Jugoslavije še šest članov, tako, da je skupaj z dvema, ki sta bila imenovana že prej, devet častnih članov jugoslovanskega združenja za medicino dela. To je izredno visoko priznanje našemu dolgoletnemu zdravniku, za katerega mu v imenu delovnega kolektiva Železarne in sodelavcev iskreno čestitamo. Zapis o njegovem 38-letnem delovanju na Jesenicah, ki ga v nadaljevanju posredujemo, bo samo potrdil, da je dr. Čeh to visoko priznanje pošteno zaslužil.

Dr. Milan Čeh je bil rojen leta 1905 in že od 1. 8. 1933 opravlja svoj poklic v obratni ambulanti Železarne. Najprej je bil obratni zdravnik, od leta 1939 dalje pa je njen predstojnik.

Njegovo pionirsko delo na Jesenicah ni bilo usmerjeno le v kurativno dejavnost, kakor je bilo do takrat v navadi. Zelo zgodaj je že spoznal izreden in vsestranski pomen ter prednost preventivne in jo tudi načrtno uvažal in razvijal pri vsakdanjem delu. Prvi na Gorenjskem je začel s sistematičnimi in periodičnimi pregledi delavcev. Rezultate, ki jih je pri tem dobil je posredoval vodstvu tovarne skupaj s predlogi za sanacijo delovnih mest in delovnih pogojev ter s predlogi ukrepov za izboljšanje zdravstvenega stanja svojih zavarovancev.

Pri svojem delu je uvedel kot eden med prvimi, natančno zdravstveno dokumentacijo in evidenco ter pri tem uporabljal že sodobnejše prijeme. To je v tistih časih pomenilo izjemno delo, ki so ga kmalu začeli uvažati tudi drugi zdravniki.

Znani so tudi njegovi pripevki in razprave v zvezi s fokalnimi — žariščnimi infekcijami in posledicami, ki jih le-te povzročajo, že v času, ko jih takratna strokovna javnost ni poznala. Njegova nadvse resna prizadevanja za zdravo zobovje delavcev in prebivalstva ter borba proti ostalim žariščnim infektom, je bila skoraj legendarna.

Vztrajno je gradil in izgradil obratno ambulanto Železarne v moderno zdravstveno ustanovo, ki je bila dolgo časa za zgled drugim zdrav-

stvenim delavcem. Tekoče je tudi uvažal v svoje delo in delo ambulante nova spoznanja in dosežke. Vzgal je tudi svoje sodelavce, ki so z njegovo pomočjo in zgledom postali strokovno uspešni obratni zdravniki. Sodeloval pa je tudi na številnih strokovnih sestankih kot poslušalec in posredovalec lastnih izkušenj in se ob tem tudi sam strokovno izpopolnjeval. Bil pa je tudi vedno vzgojitelj široke javnosti. V pisani ali živi besedi je širil zdravstveno kulturo med delavci in občani.



Vse rezultate, ki jih je dr. Čeh dosegel v teh 38. letih svojega pionirskega dela, je težko opisati, vidni pa so na mnogih področjih zdravstvenega in javnega življenja. Kljub velikemu ugledu in doseženim rezultatom pa je dr. Milan Čeh ostal preprost in skromen.

Obisk v železarni Jesenice in izlet na lepo Gorenjsko

Sreda 22. 9. 1971 — Za obisk železarne Jesenice, se je prijavilo več kot 80 udeležencev, ki so želeli videti Železarno in ponovno, kdo ve katerikrat potovati na Gorenjsko in videti zelo znano Blejsko jezero ...

V Železarni so nas vsi gostitelji od inženirjev, tehnikov in drugih sodelavcev pri srčno dočakali. Za tak spre-

jem so v veliki meri poskrbeli sodelavci dispanzerja za medicino dela in priznana avtoriteta dr. Jože Jenstrle.

V okviru našega obiska smo videli tehnični muzej Železarne, novo livarno, kovčnico in obrate finalne proizvodnje. Mislim, da so bili vsi udeleženci impresionirani nad visoko stopnjo avtomatizacije in organizacije dela.

To toliko bolj, ker so spoznali in videli težek začetek in razvoj železarstva pred tem v muzeju. Obisk je potekal lepo, prepričljivo in hitro ter brez običajne utrujenosti.

Na koncu so gostitelji iz Železarne z glavnim direktorjem na čelu za nekaj časa prekinili delo, da sprejmejo goste. To se je zgodilo v vili Bled na Bledu ob samem jezeru, ki jo večina od nas še ni videla, še manj pa obiskala. Sprejem je trajal čez dve uri in po slovesu z ljubeznivimi domačini, se je grupa še nekaj časa zadržala ob jezeru, še posebno pa na starem gradu nad jezerom. Eks-

kurzijo je naredil še lepšo lepsončni dan.

Potovanje z velikim in čistim avtobusom Mercedes, ob prijetni glasbi iz radia, internih oddaj, Mikrofon je vaš in turistični spremljevalki kot pomočnici gostiteljev, je bilo izredno za vse. Vsekakor je poleg drugega ta dan zapustil še en prijeten vtis več udeležencem III. jugoslovanskega kongresa medicine dela v Sloveniji.

Prim. dr. Đura Vukadinović — zapis v četrti številki Biltene III. jugoslovanskega kongresa medicine dela v Ljubljani.

Obiskali so svoje upokoјence ob bolniški postelji

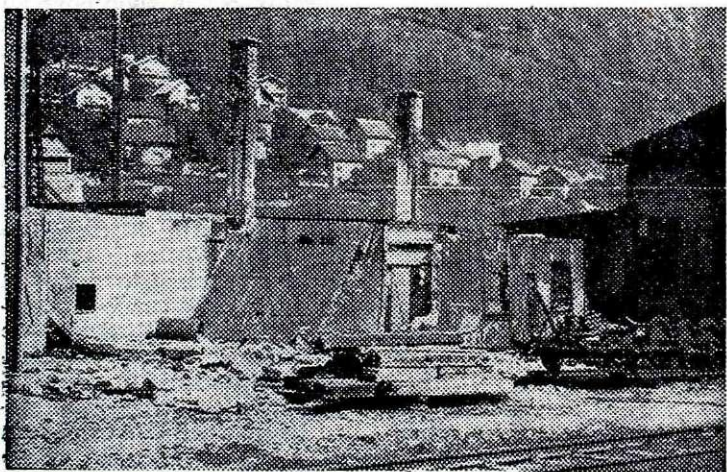
V sindikalnem odboru strojnih delavnic so sklenili, da obiščejo svoje bivše sodelavce, ki jih bolezen priklepa na posteljo. Sodelavca Alojza Suhiča iz mehanične delavnice so obiskali v ljubljanski bolnišnici in mu izročili tovariške pozdrave in nekaj finančne pomoči v ime-

nu sindikalnega odbora strojnih delavnic in tovarniškega odbora osnovne organizacije sindikata Železarne.

Sodelavci iz konstrukcijske delavnice pa so obiskali svojega sodelavca Stanka Miksiča na njegovem domu v Naklem. Stanko Miksič je že deset let vezan na posteljo in na pomoč svoje dobre žene. Ves vesel obiska in denarne pomoči, ki so mu jo sodelavci izročili v imenu že prej omenjenih sindikalnih odborov in v imenu sodelavcev iz delavnice, je spraševal — čeprav težko — o uspehih in težavah v delavnici in zaželel mnogo uspehov pri delu kolektivu konstrukcijske delavnice in Železarne.

Taki obiski, krepijo tovarštvo in obojestransko zadovoljstvo. So pa tudi dokaz, da taki ljudje niso pozabljeni, kljub upokoјitvi. Obiskovalcem pa upanje, da bodo tudi njihovi nasledniki nadaljevali s tako zastavljeno humano dejavnostjo.

PM



Zadnje barake transporta na nasipu rušijo

RAZPIS

Razpisna komisija pri delavskem svetu ZPSŽ -- ŽELEZARNE JESENICE razpisuje delovno mesto

DIREKTORJA SEKTORJA ZA EKONOMIKO

Poleg splošnih, morajo kandidati izpolnjevati še naslednje pogoje:

- da ima visokošolsko izobrazbo ekonomske ali tehnične smeri in 10 let uspešnega dela na področju gospodarstva.

Zaradi velike odgovornosti dela na razpisanem delovnem mestu, je poleg navedenih pogojev potrebno, da imajo kandidati tudi ustrezne organizatorske sposobnosti in moralno politične kvalitete. Zato želimo, da v svoji prijavi navedejo čim več podatkov o sebi in svojem dosedanjemu delu.

Kandidati naj prijave z dokazili o strokovnosti in potrebni praksi ter ostalo dokumentacijo pošljejo v petnajstih (15) dneh od dneva objave ter razpisa na naslov:

ZPSŽ -- ŽELEZARNA JESENICE, Jesenice
RAZPISNA KOMISIJA

Kandidati bodo o izbiri obveščeni v 8 dneh po odločitvi delavskega sveta Železarne Jesenice.

Obvestila kolektivu ● Obvestila kolektivu ●

DEŽURNA SLUŽBA

	telefon	
	v pisarni	doma
SOBOTA, 2. oktobra:		
inž. Alojz KALAN, SM jeklarna	360	81726
NEDELJA, 3. oktobra:		
Zdravko ČRV, valjarna žice	852	760
PONEDELJEK, 4. oktobra:		
Jože KOSIR, transport	451	84022
TOREK, 5. oktobra:		
inž. Janko PERNE, valjarna Bela	848	81904
SREDA, 6. oktobra:		
inž. Avgust KARBA, dir. proizv.	270	693
ČETRTEK, 7. oktobra:		
inž. Franc VIČAR, predel. obrati	743	81572
PETEK, 8. oktobra:		
inž. Emil AŽMAN, TSN	809	81716

Dežurna služba traja od datuma nastopa od 7. ure do naslednjega dne do 7. ure. Kolikor dežurnega ni v pisarni ali doma, kličite glavnega vratarja na telefon 410. Morebitne spremembe dežurnih so razvidne iz obvestil, ki jih vsako soboto objavljamo na razpisnih deskah pri vseh vratarjih.

Tajništvo tehničnega in proizvodnega direktorja

Obvestila kolektivu ● Obvestila kolektivu ●

Mladi o sebi, svojih problemih, nalogah in perspektivah

Kako uveljaviti naša stališča

V predzadnji številki smo ugotovili, kako naj bo organizirana Zveza mladine v sodobni družbi. Danes pa bi rad načel vprašanje, ki je tesno povezano z delom Zveze mladine na vseh področjih. Gre preprosto zato, da zvedo nekaj več o tem, kako naj uveljavimo naša stališča, sklepe, dogovore in zaključke sej, konferenc, posvetov, razgovorov.

Menim, da bo razmišljanje marsikomu koristilo, saj se čestokrat srečamo z mladimi, ki pravijo: Saj ste lepo povedali in napisali, lepe sklepe in stališča ste napisali, toda kaj imamo vsi skupaj od tega. In marsikdaj imajo ti mladi, zelo, zelo prav.

Kaj je Zveza mladine? Je interesna in družbeno-politična organizacija mladih, ki jim daje možnosti, da prek nje uresničijo svoje interese, želje, hotenja in poglede.

Poglejmo, katere so tri temeljne zahteve za delo organizacije:

1. Skozi njo in prek nje moramo omogočiti uresničevanje interesov posameznika ali skupine.

2. Z delom v organizaciji moramo omogočiti krepitev in razvoj demokratičnih oblik in metod dela; omogočiti moramo angažiranje slehernega člana organizacije, posameznika in oblikovati skozi to njegove moralne, politične in idejne vrednote, njegovo zavest. Z eno besedo, omogočiti moramo podružabljanje človeka, kar je cilj vsakega družbenega delovanja.

3. Organizacija mora s svojim delom, akcijami in angažiranjem prispevati k čim večji družbeni učinkovitosti, pa tudi lastni učinkovitosti in tako zmanjševati razkorak med resolucijami, deklaracijami in realnim stanjem na določenem področju. Prav za ta razkorak pa so mladi še posebej občutljivi in razmerje med teorijo in prakso je za marsikoga kamen spotike.

Interes mladih, t. j. določen aktiven odnos posameznika ali skupine do sočloveka, materialne dobrine, idej, smotrov, principov in morale, moralnih nazorov, mora biti osnovna gibalna sila za delo in gibanje organizacije, skozi njeno gibanje pa tudi gibanje in spreminjanje celotne družbe in njenih interesov. Interes mladih pa izhaja iz potrebe in izkušenj, že osvojenih vrednot, norm in ciljev. Vendar ne smemo v organizaciji nikdar pristati le na enem interesu, pač pa moramo več interesov združevati.

Pri delu v Zvezi mladine se vse premalo zavedamo, da vsako uresničevanje interesa nujno trči, se sreča ali križa z drugim interesom, s tem pa nastajajo možnosti konflikta, na katere moramo biti vedno pripravljeni. Prav zato moramo biti usposobljeni in vztrajni ter biti dosledni, da bomo svoja stališča uveljavljali v družbi, ne le v naši organizaciji.

V vsakem političnem gibanju, tudi mladinskem, moramo interese razvrstiti po vrednosti in družbeni teži, ker niso in ne morejo biti vsi interesi enakovredni, zato moramo interese mladih zavestno sprejemati, če pa je potrebno, tudi odklanjati, se jih odrejati, posebno, če so za večino mladih in za družbo nesprejemljivi.

Upoštevanje demokratičnih oblik in metod dela v Zvezi mladine je še posebej važno, je velikega pomena, ker je ZMS prva oblika političnega angažiranja mladih in zato najbolj neposredna šola demokracije. Demokratičnost pa omogočajo predvsem tiste metode, ki angažirajo vsakega posameznika in uresničujejo njegove interese. Cilj takšnega dela je samoupravni demokratični socializem.

Ob vsem tem se moramo zavedati, da smo država z malo, ali najmanj demokratičnih tradicij in izkušenj v Evropi, saj so namesto nas tisočletja vladali in gospodarili drugi. Predvsem velja omeniti tisočletno prakso krščanstva na Slovenskem, ki ni dopuščala nikakršnega demokratičnega odločanja, pač pa je bila tudi kot ideologija reakcionarna in nedemokratična. Njeni vplivi pa se ponekod kažejo še danes, tako v ideologiji kot praksi.

Za našo državo velja poudariti še to, da je komunistično gibanje in njegova ideologija zmagala v najbolj zaostali deželi, kar nam napredna gibanja in partije radi priznavajo.

Tudi v naši organizaciji, Zvezi mladine, se soočamo z različnimi interesi, ter različnimi pogledi nanje. Zato je vedno potrebna razprava, popuščanje in prepričevanje, da večina sprejme enotno mišljenje in enoten pogled na določen interes in njegovo uresničevanje. Čim višja je namreč stopnja pokrivanja interesov posameznika z interesi večine, oziroma organizacije, tem večja je tudi učinkovitost organizacije.

V vsaki organizaciji pa tudi v ZMS mora vsak član videti in poznati smisel svojega angažiranja in uresničevanja določenega interesa. Organizacija mora biti učinkovita pri izvajanju interesov, da začne čim več interesov, da s svojim delom čimveč prispeva k humanizaciji

odnosov, da prispeva k družbeni in socialni stabilnosti vsakega člana družbe.

Z eno besedo: ZMS mora s svojim delovanjem prispevati k spreminjanju posameznika in družbe v celoti. Če tega ni, če član organizacije ne vidi in ne opazi rezultatov svojega dela in dela organizacije v celoti, bo izgubil voljo, cilj in smisel svojega delovanja in delovanja organizacije. Prišel bo namreč do spoznanja, da je delo neučinkovito in brez rezultatov ali pa da z ogromno dela, sredstvi in energijo dosega organizacija komaj vidne rezultate. To pa se pri nas še dostikrat dogaja, pa ne le v Zvezi mladine.

Dela, oziroma učinkovitosti in uspešnosti organizacije ne moremo in ne smemo ocenjevati po številu sej, konferenc, posvetov, po številu in dolžini razprav, pač pa po njeni resnični ustvarjalnosti pri spreminjanju družbenih odnosov in možnosti za boljši materialni, socialni in kulturni položaj posameznika.

Učinkovitost organizacije merimo edino z družbenimi in ne le z internimi merili. Vse do sedaj našeto največ prispeva k učinkovitosti organizacije, to so tako imenovana permanentna merila. Drugega, ne tako važnega in bistvenega pomena pa so slaba organizacijska struktura, slabe oblike dela, neusposobljenost kadra in podobno ali pa pogledi, ki so še vedno prisotni v naši politični praksi, da je treba iskati krivdo za neučinkovitost in neuspešnost organizacije izven nje.

Eden važnih faktorjev, ki prispeva k učinkovitosti ali neučinkovitosti organizacije, je programiranje dela. O tem smo že večkrat govorili in pisali. Pri programiranju moramo upoštevati realnost. Poznati moramo vse naše sposobnosti in zmožnosti, interese, ker se večkrat dogaja, da so programi dela nerealni; prezahtevni in zato njihovo neuresničevanje dostikrat prispeva k razkoraku med teorijo in prakso. Zavedati pa se moramo tudi, da akcija, kakršna koli in kjerkoli, ne bo le naša. Vnaprej moramo vedeti, na čigavo pomoč lahko računamo, kdo nas bo podprl in kdo bo proti našim interesom, tako da se bomo lahko zmenili tudi za taktiko uresničevanja interesov, ki je dostikrat nadvse pomembna za uspešnost akcije. Vse politično delo v organizaciji se nujno odvija skozi soočanje interesov, ki prinaša s seboj tudi tveganje. To je normalen pojav, pred katerim ne smemo zapirati oči in moramo biti nanj pripravljeni v slehernem trenutku. Tveganje je važen del naprednega dela. Da pa je posameznik nanj pripravljen, mora imeti pred seboj jasen cilj, ki ga za tveganje motivira in mu daje energije in poguma. Iz tega razloga politično delo ni za slabiče, komformiste in karieriste, temveč za zrele in samostojne osebnosti.

Polejmo si od bliže, čeprav v grobem, faze, oziroma stopnje političnega procesa:

1. Informiranje in komuniciranje med posamezniki in vodstvom aktiva. Vodstvo aktiva tako lahko spoznava potrebe, želje in interese posameznikov, jih zapiše in se po njih ravna v programu dela. Sporočiti jih mora višjemu, torej občinskemu vodstvu, to pa zbere interese vseh aktivov in jih prav tako upošteva pri programiranju dela občinske organizacije, sporočiti pa jih mora tudi republiške-mu vodstvu. Brez tega informiranja in soočenja interesov in pogledov lahko pride do napačnega programiranja, s tem pa do neučinkovitosti organizacije. Tudi enostransko informiranje, na primer da vodstvo samo sestavi interese in programe in jih posreduje članstvu, ne rodi sadov in je lahko le ovira pri delu, poleg tega pa je takšen način dela vse prej kot demokratičen, saj posamezniku ne daje možnosti, da bi vplival na program in delo organizacije.

2. Druga faza zajema izbor tem in problemov. Potrebna je selekcija interesov s pomočjo individualnih in družbenih meril in ocen. Do izraza pride celota, zdaj že vemo, kaj bomo v programu podprli in kaj negirali. Faza se končuje z izoblikovanim programom dela in vrstnim redom akcij po njihovi teži, oziroma pomembnosti.

3. Tretja faza zajema stališča do konkretne akcije: boj mnenj, usklajevanje, soočenje, dogovor za akcijo, predlaganje in sprejemanje stališč, konkreten dogovor o poteku, nosilcih akcije.

Tipi zadnje faze pa so, spet v grobem, naslednji:

— samo splošno stališče do določenega problema in eventualno predlaganje rešitev, torej aktivno učinkovanje na pasiven način,

— stališča in sklepi, ki predvidevajo akcijo organizacije in točno določajo namen akcije, nosilca, akcijo časovno opredelijo in tako dajo možnosti poročil, izvrševanja in kontrole,

— faza izvajanja in kontrole; večkrat je prisotna, bolj je organizacija pri delu dosledna, učinkovita in uspešnejša. V naši, tudi mladinski praksi je premalo poznamo.

Nujne kadrovske spremembe V TK ZMS

Kakor smo bili lahko zadovoljni z udeležbo na seji predsedstva pred štirinajstimi dnevi, tako moramo žal prekmalu (zopet!) ugotoviti, da isto še zdaleč ne moremo reči za zadnjo sejo. Resnica je namreč, da je zaradi premajhnega števila prisotnih seja odpadla. Tistih nekaj članov predsedstva, ki so bili navzoči pa so v nevezanem razgovoru ugotavljali vzroke tako nenadnih sprememb glede čuta odgovornosti večjega dela članstva predsedstva TK ZM. Mišljenja so bila različna, resno in enoglasno pa so ugotovili, da tako ne more iti več naprej. Tak odnos posameznikov do dolžnosti v predsedstvu, je vreden vse graje in nujno zahteva nekatere zamenjave ter kadrovske utrditve organov TK ZMS. Ob tem bi bilo morda celo bolje nekoliko opustiti oziroma posvečati manj pozornosti aktivnosti TK ZM navzven in enkrat resnično in korenito poseči v kadrovsko vprašanje. Kdo naj bi vodil to akcijo? Mislim, da to vprašanje še najbolj zadeva sekretariat TK ZMS, ki je tudi najbolj čvrsto in homogeno telo TK ZM, ki pa do sedaj še ni izkoristil oziroma bolj odločno koristil svojih pristojnosti. Ob tem moram omeniti, da deluje v predsedstvu nekaj članov, na katere se da zanesiti in, ki bi bili vodji akcije v veliko pomoč in oporo. Torej, osnovni pogoji za prelomnico v načinu dela in predvsem za akcijo nekega smotrnega kadrovanja so dani, potrebno pa bo storiti še tisto, pri čemer se ponavadi največkrat zatakne: preiti od besed k dejanjem! Menda je sedaj že marsikomu jasno, da je vsaka druga pot zgolj odganjanje nečesa, ki se samo od sebe ne bo popravilo, ampak bo kvečjemu vedno slabše. E. Z.

Železarski globus

INDIJA — V veliki indijski železarni Bokaro so pričeli z rekonstrukcijo posameznih obratov. S tem bodo povečali njeno zmogljivost proizvodnje surovega jekla od sedanjih 1,5 na 2,5 milij. ton letno.

ITALIJA — Italija je država v kateri obratuje največ mini železarn z letno proizvodnjo surovega jekla od 50.000 do 250.000 ton. Večina izmed njih proizvaja paličasto jeklo in ga prodaja največ kot betonsko železo. Da obratujejo te železarne z zadovoljivo ekonomiko dokazuje to, da kupujejo nekatere izmed njih staro železo v ZDA. Tega potem predelajo v betonsko železo in ga prodajajo nazaj v ZDA.

2. seja odbora za osnovna sredstva

Predsednik odbora za osnovna sredstva je sklical 2. sejo odbora v četrtek, 23. septembra 1971 in predlagal zelo obširen dnevni red, ne toliko po točkah kot po materialu, ki je bil predviden za razpravo. Največ je bilo predlogov za nabavo novih naprav in osnovnih sredstev.

Najprej so obravnavali in sprejeli predlog sektorja za ekonomiko o spremembi evidence osnovnih sredstev, zlasti glede razmejitve med osnovnimi sredstvi in rezervnimi deli oziroma orodji. V kategorijo rezervnih delov oziroma orodja spadajo: merilna regulacijska oprema, števci, merilni transformatorji, močnostni transformatorji do 50 KVA, majhni elektro motorji pod 1 kW, telefonski aparati in bojlerji do 20 litrov. V kategorijo osnovnih sredstev pa med drugimi spadajo tudi tile: močnostni transformatorji od vključno 50 KVA navzgor, elektro motorji od vključno 1 kW navzgor in bojlerji vključno od 20 litrov navzgor. Predlog vsebuje tudi način zamenjave rezervnih delov oziroma orodja, vodenje evidence in naročanje.

Med predlogi za nabavo, ki so jih na tej seji obravnavali, so odobrili: diesel lokomotive domače izvedbe, rezervoar za butan, merilec reakcijskega časa, pneumometer za obratno ambulanto, konsolna dvigala za jeklovlek, tovorni avto samonakladač za transport, moped-tricikel za RTA, mizo za varilce v delavnici nove aglomeracije, enobobenski stroj za vlečenje debele žice za žičarno, dva vilicarja in dva elektro vozička za hladno valjarno in žičarno, kamiona do 1,5 tone

za hladno valjarno in žičarno, 5-tonski elektro maček za novo sortirnico sintra. Odobrili so priključek toplo-vodnega ogrevanja na novo izmenjevalno postajo in povečali predvidena sredstva za nabavo novih elektro motorjev. Nadalje so odobrili še nabavo elektro vozička za šamotarno, likvidacijo osnovnih sredstev stare aglomeracije in nabavo specialnih hidravličnih postelj za težko ponesrečene zlasti pa za težko opečene bolnike.

V nadaljevanju seje so obravnavali še nekaj tekočih zadev in vlog, zlasti za odstop zemljišča, bodisi za zidanje garaž ali za potrebe širjenja svoje dejavnosti. Pri reševanju prošnje za zemljišča so se držali načela, da železarna ne bo več odprodajala zemljišč, lahko bo odobrila koriščenje zemljišča le če gre za manjše površine ali pa zamenjo, če gre za večje.

3. seja odbora za kadre

Na 3. seji odbora za kadre, ki jo predsednik odbora inž. Boris Bregant sklical v sredo 22. septembra, so obravnavali naknadne dodelitve štipendij, dodelitev študijskih ugodnosti članom delovne skupnosti za izreden študij na visokih, višjih in srednjih šolah ter reševali nekaj vlog.

Naknadno so odobrili štiri redne štipendije, šestim prosilcem pa so zavrnilo prošnje za redne štipendije, ker niso

4. seja odbora za splošne zadeve

Predsednik odbora za splošne zadeve Zdravko Črv je v torek, 28. septembra sklical kratko sejo odbora, na kateri so odobrili predlog sektorja za ekonomiko — oddelka za organizacijo dela o spremembi normativa zaradi vključevanja delovnih mest sindikalne organizacije in tovarniške konference Zveze komunistov v kadrovski sektor tovarne. Sprejeli so potno poročilo s potovanja v Avstrijo grupe naših strokovnih sodelavcev, ki so si ogledali v dveh valjarnah linije luženja in odobrili nekaj nadaljnjih službenih potovanj v inozemstvo, namenjenih predvsem strokovnemu izpopolnjevanju razen enega, ki je namenjen prisostvovanju poskusnemu obratovanju naprave za hladno oblikovanje profilov. Ob koncu seje pa so obravnavali še dve vlogi.

Samoupravni organi v preteklem tednu

13. seja odbora za plan in finance

V torek, 28. septembra je bila 13. seja odbora za plan in finance, na kateri so obravnavali uspehe proizvodnje v II. dekadi septembra in analizo finančnega rezultata v avgustu.

Ugotovili so, da je bila proizvodnja v II. dekadi septembra nekoliko boljša od proizvodnje v I. dekadi, vendar še vedno ne zadovoljiva in je zato prognoza za izvršitev plana komaj nekaj prek 27.000 ton blagovne proizvodnje. Razveseljivo je le to, da je bila hladna predelava dobra in večja kot v minulem mesecu tako, da bo verjetno realizacija enaka kot prejšnji mesec.

Vzroki za tako slabo proizvodnjo so zlasti tile:

Okvare elektro motorja v valjarni žice, zaradi česar je valjarna stala tri dni in proizvedla 900 ton manj toplo valjane žice.

Na ASEA peči je še vedno veliko zastojev zaradi loma elektrod in slabe kvalitete starega železa.

V šamotarni primanjkuje delavcev.

V oblikovalnici profilov okvara stroja za proizvodnjo večjih profilov in pomanjkanje naročil za drobne profile.

V valjarni 2400 je izčrpana zaloga medfazne proizvodnje zaradi težav s pripravo vložka v prejšnjih mesecih.

V jeklovleku je še vedno velik izmeček zaradi slabe kvalitete vložka v asortimentu pa so prevladovali drobne dimenzije.

Analizirali so finančni rezultat za avgust in skupaj za obdobje od januarja do avgusta ter ugotovili, da poslovni uspeh v avgustu ni bil zadovoljiv zaradi manjše proizvodnje in zvišanja stroškov skoraj v vseh delovnih enotah. Kljub temu je ustvarjen ostanek dohodka tako, da bo do konca leta treba pokriti le še 3 milijone izgube iz preteklih let.

ki so za takšne študijske ugodnosti (izredno plačani dopusti in šolnina) zaprosili. Samo za višjo šolo za organizacijo dela so odobrili študijske ugodnosti kar 28 sodelavcem Železarne, zavrnilo so jih le osem. Za prvo stopnjo VEKŠ v Mariboru, ki bo imela svoj oddelek na Jesenicah, so odobrili študijske

ugodnosti 19 našim delavcem. Številnim prosilcem so odobrili študijske ugodnosti za študij na večerni TSS — metalurški oddelku, nekaj pa tudi za 2. letnik TSS elektro Kranj. Tudi za izredni študij na VTŠ Maribor, so odobrili nekaj študijskih ugodnosti, nekaj pa tudi na drugih visokih šolah oziroma srednjih šolah.

Sestanki delovnih skupin

18. 9. — VALJARNA BELA — KNIFIC — BLUMING — STEKEL — Podrobno so analizirali dosežene rezultate za mesec avgust. Rezultati doseženi v njihovi izmeni so bili zadovoljivi tako glede dobita — izplena, kakor tudi glede valjarskih zastojev. Tudi v prihodnje bodo valjarskim zastojem posvetili vso pozornost in jih še bolj zmanjšali. Obširneje so govorili tudi o odpadanju glav pri ingotih in bramah in to samo pri navadnih kvalitetah. Raziskovalni oddelki naj posveti temu problemu več pozornosti. Omenjeni so bili tudi remont, saj vzdrževalci opravljajo dela na posameznih napravah, medtem ko so valjavci v kanalu in je nevarnost, da kaj pade v kanal. Zato bo treba napraviti ustrezno zaščito pa tudi valjavci bodo morali biti bolj pozorni. Ob koncu sestanka je bilo postavljenih več vprašanj. Skupino zanima kdaj bo na štedilu uvedena četrta izmena, kar naj bi se zgodilo čimprej, kako je z izplačilom denarja za okujino in zakaj je ingot voz vozen samo do pete komore.

16. 8. — VALJARNA BELA — JORDAN — BLUMING — STEKEL — Seznanjeni so bili z doseženimi rezultati njihove izmene v avgustu. Kritično so ocenili povečanje valjarskih zastojev in se zadržali na tistih delovnih mestih, kjer so zastoji najbolj pogosti. Tudi dobit — izplen bo treba pri 120 Ø izboljšati. Razpravljali so še o delovnih mestih, ki so zaradi osebnih dohodkov problematični. Omenjali so delovno mesto rezalca na slab škarkar ter delovno mesto žerjavovodje 7 tonskega žerjava. Delovni pogoji so spremenjeni, prav tako tudi obseg dela. Mnenja so, da je treba oba problema čim prej odpraviti. V zvezi z danim načinom dela na štedilu pa so bili mnenja, da bo težko zlasti

med dopusti ker je samo s kompletno posado možno delati kombinirano na blumingu in štedilu.

22. 9. — TRANSPORT — MALI — CESTNI ODDLEK — Obravnavali so akcijski program transporta, ki obsega sedem točk. Največ so se zadržali pri avtomobilskih prevozi. Ustrezno pojasnilo je dal šef delovne enote tovarniš Košir. Sprejet je bil sklep, da obrati, ki ne bodo pravočasno naročali kamionov, le-teh tudi ne bodo dobili. Pri prevozi so omenjali, da bi morali biti kamioni ekonomično bolj izkoriščeni, voznikom pa so priporočili, naj upoštevajo TZ CPP glede obremenitve in tehnične brezhibnosti vozil. Vozniki bodo prejeli tudi odgovor na vprašanje glede nadurnega izplačila. Garderobe nameravajo urediti v zgornjih prostorih garaže, ker so sedanje premajhne. Ob koncu sestanka je bil sprejet tudi sklep, da bodo dopuste do konca leta sistematično porabili. Omenjena je bila strokovna ekskurzija obrata garaže.

16. 9. — PLAVŽ — JANČIČ — KAMNOLOM TREBEŽ — Omenjali so poškodbo, ki so jo imeli na prevozu dolomita. Menijo, da je bil kriv tudi poškodovanec sam, saj je že starejši in bolj izkušen delavec. Mlajšemu delavcu so povedali, da je vzrok v tem primeru obojestranska neprevidnost. Seznanjeni so bili tudi z akcijskim programom, obravnavali pa so predvsem točke programa, ki se nanašajo na kamnolom. Zaželeno je, da se celotna izmena vključi v priprave za zimsko obdobje. V steni je treba pripraviti čim bolj pristopna delovišča, vsi pa naj bi sodelovali pri pripravah za zimsko sezono.

16. 9. — PLAVŽ — RIHTARŠIČ — APNENICA — Delovna skupina je bila seznanjena z rezultati pro-

izvodnje plavžev v avgustu. Posamezne delavce so opozarjali zaradi discipline in neopravičenih izostankov, ki so vplivali na to, da je bil plan v avgustu na apnenici izpolnjen le z 98 %. Kljub stalnim opozorilom plinovod še ni očiščen. Delavce je treba stalno opozarjati naj uporabljajo zaščitna sredstva, ker je dovolj možnosti za poškodbe na delovnih mestih.

21. 9. — STRUGARNA VALJEV — SVETINA — STRUGARNA VALJEV BELA — Vodja delovne skupine je prisotne seznanil z izpolnjevanjem akcijskega programa. Produktivnost so obdržali na dosednji višini, stroški predelave pa so bili večji zaradi 200 manj izvršenih ur in pa zaradi nekaterih nujnih vzdrževalnih del na strojih. Knjigovodstvu priporočajo naj za sestanke delovnih skupin pripravi aktualne podatke, saj nima nobene pomena, da bi razpravljali šele sedaj o stroških v mesecu juliju. Z osebnimi dohodki so bili v avgustu zadovoljni, z ozirom na situacijo in omejitve, ki veljajo v podjetju. K predlogu za spremembo in dopolnitve sistema nagrajevanja niso imeli pripomb, razen glede dodatka na stalnost, ko delovna skupina meni, da je prenizek. Pri dokončni izdelavi pravilnika naj bi v vseh treh železnah ZPSŽ uvedli enoten dodatek na stalnost.

17. 9. — STROJNO VZDRŽEVANJE — KAMBIČ, KLINAR, HUDOLIN — STROJNO VZDRŽEVANJE PLAVŽ — Ker aglomeracija obratuje tudi ob prostih sobotah mora biti zagotovljeno vzdrževanje tudi v teh dneh. Upoštevati je treba razpored dela, ki ga sestavi vodja oddelka. Ob morebitnem remontu na soboto nihče ne more koristiti dopusta ali prostega dneva. To je možno le med tednom ali pa ima plačane nadure. Prisotni so se s takim načinom dela tudi strinjali. Zaradi neustrezne discipline je bilo dogovorjeno, da morajo biti vsi ob 6. in 14. uri v delavnici z delom na delovnih mestih pa zaključijo ob 13.30 oziroma 21.30 uri.

Inflacija, nelikvidnost, zunanji trg, restriksijski ukrepi in Železarna

Za razmišljanje načrtovalcem proizvodnje, proizvajalcem in prodajalcem naših proizvodov

Oddelek za raziskavo tržišča na prodajnem sektorju naše železarne, je glede na nelikvidnost in ostale dejavnike, ki lahko vplivajo tudi na proizvodno usmeritev podjetja, oziroma imajo lahko morebitne posledice tudi v Železarni, naredil oceno gospodarskih gibanj v Jugoslaviji in Evropi ob restriksijskih ukrepih, ki so bili že in še bodo sprejeti. Ker bo gradivo lahko koristno služilo poslovni orientaciji, ga v nekoliko skrajšani obliki objavljamo tudi v železarju. Z zanimanjem, pa ga bodo prebrali tudi ostali bralci železarja.

V pogojih velikega razširjanja proizvodnje, s stopnjo rasti 12 odstotkov, velikega povpraševanja, z nominalnim porastom okrog 29 odstotkov in porastom plačane realizacije okrog 29 odstotkov, nastopa problem splošne nelikvidnosti, kot neizogiben pojav takih gibanj. Inflacijske težnje se v zadnjih letih kažejo v tem, da je bil skupni obseg družbenega proizvoda leta 1970 nominalno za 55 % večji (družbeno gospodarstvo za 38 %), za 82 % pa je bil večji tudi obseg evidentiranih izplačanih investicij v odnosu na leto 1966. Pogled nazaj pa nam pokaže naslednje gibanje oziroma prekoračitve doseženih investicij nasproti evidentiranim in sicer: leta 1966 za 26 %, leta 1967 za 52 % in leta 1969 za 41 %. Za leto 1970 ni uradnih podatkov, objektivno pa prekoračitev ocenjujejo za okrog 40 %.

V letih pred gospodarsko reformo, zlasti v letu 1964, so bile stopnje investicij ekstremno visoke in so znašale celo 43 % družbenega proiz-

voda. V letih industrijske stagnacije — 1966 in 1967 — ko družbeni proizvod ni bil v porastu, so se investicije v družbenem sektorju zmanjšale za okrog 6 odstotkov, delež investicij v družbenem proizvodu pa je bil samo 25,8—24,2 %. Od leta 1968 dalje, to je v času oživljanja proizvodnje, je bila poprečna stopnja rasti družbenega proizvoda 17 %, v družbenem sektorju 12 %, investicije v družbenem sektorju pa so naraščale s 23,5 odstotka.

Značilno za taka gibanja je navidezna potrošnja surovega jekla v Jugoslaviji, ki je v letih stagnacije (1966—1967) imela celo padec okrog treh odstotkov, od leta 1968 do 1970 pa je bila poprečna stopnja rasti 15 %. Na primer, v času stagnacije, je bila potrošnja debele in srednje pločevine leta 1967, v odnosu na leto 1966, za 15 do 22 % nižja, od leta 1968 dalje pa je zabeležen porast za 27,5 do 31 odstotkov. Ta gibanja nazorno prikazuje spodnja tabela:

Navidezna potrošnja surovega jekla in debele ter srednje pločevine v SFRJ v letih 1966—1970

Tab. 2	v tonah			
Leto	Navidezna potrošnja debele in srednje pločevine		Surovo jeklo potrošnja	verž. indeks
	skupno	brez ladij.		
1966	365.472	230.593	2.783.000	100
	100	100		
1967	284.888	196.246	2.712.000	97
	78	85		
1968	382.875	233.858	2.640.000	95
	134	119		
1969	440.107	290.056	3.087.000	117
	115	124		
1970	615.052	400.857	3.476.000	113
	140	138		
Povpr. stopnja rasti	16,57	16,50		5,50

Znano je, da obsežnost investicij v različnih deželah, v različnih fazah razvoja pa tudi na različnem področju ene ali druge dežele, ne daje istih rezultatov gospodarskega razvoja. Običajno je v manj razvitih deželah potrebno vložiti pet, šest ali več enot družbenega proizvoda v investicije, da bi se družbeni proizvod povečal za eno enoto. Nasprotno pa je v razvitih deželah potrebno vložiti mnogo manj — pogosto samo polovico navedenih enot — za doseganje enakega učinka gospodarskega razvoja. Kljub temu pa tako visoka investicijska aktivnost kot je v Jugoslaviji, ni zabeležena v nobeni visoko razvitih deželah, razen Japonske, od socialističnih držav pa je samo Bolgarija imela višjo stopnjo investicijskih vlaganj od SFRJ.

Proces inflacijske tendence pa se odvija tudi na področju uvoza. Po nekaterih ugotovitvah je uvozna vsebina investicijske potrošnje v preteklem letu znašala okrog 26 odstotkov, v zadnjem času pa se je ta delež povečal celo na 63 %.

Naslednji element inflacije, je povišanje deleža prebivalcev v denarni masi, ki je znašal leta 1965 22,5 %, v letu 1970 in 1971 pa je dosegel 38,8 % oziroma 40,3 odstotka.

Po projicirani kreditno-monetarni politiki v SFRJ za leto 1970, smo imeli naslednje projicirane in dosežene stopnje rasti kratkoročnega kreditiranja:

STOPNJE	
projicirane	dosežene
kratkoročni krediti gospodarstva	14
kratkoročni krediti prebivalstva	41
kratkoročni krediti gospod. organ.	11
kratkoročni krediti federacije	23
prenos v investic. bilanco	14
Skupaj kratkoročni krediti	17

kratkoročni krediti gospodarstva
kratkoročni krediti prebivalstva
kratkoročni krediti gospod. organ.
kratkoročni krediti federacije
prenos v investic. bilanco
Skupaj kratkoročni krediti

Dosledno izvajanje projekiranega kreditiranja investicijske politike se ni moglo izvesti deloma zaradi objektivnih vzrokov — saniranje posledic potresov, poplav itd. Nobenega dvoma ni, da je največji delež v prikazani inflaciji osredotočen na investicije in lahko pričakujemo delovanje restriksijskih ukrepov ravno na tem področju.

Poleg finančnih pokazateljev, tudi nekateri materialni podatki kažejo, da ta intenzivnost ne stagnira, temveč kaže celo tendenco nadaljnega porasta. Za ilustracijo te trditve naj služijo podatki o nekaterih važnejših materialnih elementih, kot na primer: potrošnja betonskega železa, cementa in jeklenih konstrukcij:

Gibanje družbenega proizvoda in izplačanih investicij v letu 1966—70

Tab. 1 v milij. din (tekoče cene)

Leto	Družbeni proizvod				Izpl. invest. za osn. sred. (družb. sekt.)	verž. indeks	delež 5:3
	skupno gospod.	veržni index	družb. gospod.	verž. indeks			
	1	2	3	4	5	6	7
1966	99.050	100	82.124	100	21.162	100	25,8
1967	103.711	104	82.047	100	19.898	94	24,2
1968	111.973	108	91.972	112	25.242	127	27,5
1969	132.219	118	106.126	116	29.072	115	27,4
1970	153.684	116	113.390	108	38.475	132	33,9
Povpr. stopnja rasti		11,5		9,00		17,0	



Kadrovski sektor skoraj vsako leto pripravi tečaj za premikače. Letos se je začel 20. septembra. Obiskuje ga 13 mladeničev, ki jih vidimo na sliki. Tečaj bo predvidoma trajal en mesec, nakar bodo udeleženci dodeljeni en mesec na praktični pouk.

material	1965	1966	1967	1968	1969	1970
cement	3.460	3.641	4.130	4.188	4.731	5.786
Indeks	100	105	120	121	137	176
Betonsko železo	171	287	345	301	342	357
Indeks	100	168	202	176	200	209
Jeklene konstr.	108	122	140	165	165	201
Indeks	100	113	130	154	154	186

Taki potrošnji nekaterih artiklov, namenjenih za investicije, je sledila navidezna potrošnja surovega jekla in debele ter srednje pločevine, kar je razvidno na tabeli števil. 2. Taka potrošnja brez

realnega kupca, je povzročila tudi visoko nelikvidnost. Število dni plačanja računov in izvršenih uslug v Jugoslaviji in pri nas v podjetju se je gibalo takole:

	1968	1970	marec 1971
SFRJ	68 dni	82 dni	86 dni
Železarna Jesenice	80 dni	77 dni	89 dni

Ob koncu marca 1971, so v Jugoslaviji terjatve do kupcev naraščale po stopnji 35 %, realizacija pa 29 %.

Zmanjšanje investicij in potrošniških kreditov ter gospodarska rast

Zaradi takega gibanja v gospodarstvu, je zvezna skupščina sprejela zakon, s katerim določa, da delovne organizacije, ki imajo po zaključnih računih za lansko leto še nepokrite izgube, ne smejo začeti izvajati novih investicij, razen tistih, ki so bile predvidene s potrjenim sanacijskim programom. Po mnenju zveznega izvršnega sveta, je potrebno spremeniti strukturo investicij in investicijsko potrošnjo znižati za 7 do 9 odstotkov.

V okviru ukrepov za zmanjševanje kupne sposobnosti prebivalcev, je Narodna banka s svojim sklepom poslovnim bankam zmanjšala možnost za dajanja potrošniških posojil. Ta možnost se je od dosedanjih 80 % hranilnih vlog, znižala na 60 %.

Po zvezni projekciji je v srednjeročnem družbenem načrtu predvidena 8 % stopnja rasti družbenega proizvoda, kar je vsekakor previsoko, če upoštevamo naše realne gospodarske možnosti in če se hočemo izogniti nadaljnim inflacijskim gibanjem. Za SR Slovenijo so nekateri mišljenja, da bi zaradi dosežene večje učinkovitosti investicij in gospodarjenja, ki je bilo v obdobju po reformi za približno 30 do 40 odstotkov višje od jugoslovanskega poprečja, bila predvidena dinamika gospodarske rasti 8,5 do 9 % letno. To pa bi bilo verjetno pretirano, če v naši ekonomsko-politični usmeritvi dajemo poudarka na stabilizacijo in druge cilje reforme. Za to obdobje iz teh razlogov lahko realno predvidevamo 7 % stopnjo rasti v Sloveniji, v ostalih republikah pa znatno nižjo.

Evropski trg in položaj naše panoge in podjetja

Pomemben dejavnik, ki poleg že obravnavanih vprašanj

lahko vpliva na položaj naše panoge in podjetja, so tudi gibanja na področju črne metalurgije v Evropi v zadnjem času. Po poročilih evropske skupnosti za premog in jeklo, je proizvodnja surovega jekla v deželah skupnega tržišča dosegla v juniju letos 8,6 milijona ton, kar pomeni manj od dosežene proizvodnje v aprilu, ki je bila 8,64 milij. ton in manj od proizvodnje dosežene v mesecu maju, ki je bila 9,47 milij. ton. Proizvodnja surovega jekla je v deželah skupnega tržišča dosegla v prvih petih mesecih letos 44,27 milij. ton, kar je za 2,85 milij. ton manj kot v istem obdobju lani. Zahodnonemška proizvodnja surovega jekla je bila v prvih petih mesecih letos 17,53 milij. ton, kar je celo za 9 % manj kot v istem obdobju lani. Proizvodnja surovega železa je ravno tako za 9,9 % manjša v prvih petih mesecih letos nasproti istemu obdobju lani. Tudi v Italiji beležijo za okoli 3 % zmanjšanje proizvodnje surovega jekla, v Franciji pa za 5,5 %. Na Japonskem naj bi se proizvodnja jekla v tretjem tromesečju letos omejila na 21,65 milij. ton, kar je za 300.000 ton manj od predvidene proizvodnje v drugem tromesečju in za 2,35 milij. ton manj nasproti lanskemu letu.

Po ocenah japonskega ministrstva za mednarodno trgovino in industrijo, zmanjšanje proizvodnje opravičujejo analize, ki ne kažejo možnosti povečanja povpraševanja po jeklu. V tem mesecu bi se proizvodnja surovega jekla, v odnosu na dosedanje omejitve, zmanjšala za nadaljnjih 15 odstotkov. Na Japonskem ocenjujejo, da so trenutne zaloge 16,14 milij. ton, kar zadošča za pokrivanje domačih potreb za mesec in 23 dni.

Zmanjševanje proizvodnje v ožji Evropi, konkretno v deželah skupnega tržišča (Zah. Nemčija, Italija, Francija, Luksemburg, Holandija, Belgija), pa ima za posledico tudi določene premike v cenah navzdol, predvsem v izvoznih. Seveda ima lahko vse to tudi določen vpliv na naš notranji sistem cen, ki se nanaša na domicilne cene v ZR Nemčiji in na razne pritisk kupcev tako v pogledu cen, kot v pogledu uvoza.

Restriksijski ukrepi in naša železarna

V železarni lahko pričakujemo posledice omejevanja investicij, predvsem pri proizvodnji debele in srednje pločevine, ki sta nedvomno izključno namenjeni za gradnjo investicijskih objektov in ki predstavljata za podjetje 60 % angažiranja lastnega surovega jekla. Možnosti, da bi eventualno redukcijo naročil lahko paralizirali z zmanjševanjem uvoza, je v letošnjem in prihodnjih letih zelo omejena spričo dejstva, da debelo pločevino (brez ladijske) uvažamo v sorazmerno omejenih količinah okrog 9–10 % domače potrošnje. Ob eventualno ugodnih restriksijskih ukrepih za ladjedelništvo, ki skoraj 95 % svojih kapacitet izvažajo, za nas obstaja možnost preusmeritve proizvodnje na ladijsko pločevino ustrezne kakovosti in dimenzij.

Tako stanje v pogledu proizvodnje surovega jekla, ki ga narekujejo na eni strani restriksijski ukrepi, na drugi pa gibanja na evropskem trgu pa pred delovni kolektiv postavlja zahtevo po večji tehnološki disciplini in doslednejši organizaciji dela. Razen tega pa tudi bolj realno ocenjevanje naših zmogljivosti glede na strukturo razpoložljivih goriv, surovin in ostalega repromateriala (mazut z ustreznim žveplom, kakovost starega železa in podobno). Zaradi teh in drugih vzrokov smo lani imeli 26 % izvenprogramske proizvodnje, kar pomeni tudi nižjo kakovostno strukturo v odnosu na proizvodni program. Zavedati bi se morali, da naša proizvodnja sloni na kvalitetnem asortimentu. Če primerjamo to na primer z železarno Skopje, ki ima osredotočeno proizvodnjo na navadne kvalitete, vidimo na osnovi indeksa, da leta predstavlja za navadne kvalitete v naši železarni 6,0, v železarni Skopje pa 76,3.

Tudi pri ostalih proizvodih naše železarne ni večjih možnosti, da bi se zmanjšale posledice restriksijskih ukrepov na račun zmanjšanja uvoza. Seveda pa pri vsem tem moramo vedeti tudi to, da je zelo močno stališče političnih in gospodarskih dejavnikov, da se restriksijski ukrepi uvajajo postopno. Da ne smejo povzročiti stagnacije v gospodarstvu ali zavirati normalno rast družbenega produkta in proizvodnje. Za nas v podjetju ob vsem tem ostaja najpomembnejša naloga: borba za kvaliteto, dosledno izvrševanje planirane proizvodnega programa in racionalno korištenje razpoložljivih proizvodnih agregatov. Vsekakor je potrebna širša akcija strokovnih služb, da bi v nastopajoči situaciji in v novih pogojih imele pravočasno izdelane ustrezne

Pripis: Družbeni proizvod pomeni novoustanovljeno vrednost plus amortizacijo.

1.950,00 din odškodnin novatorjem vzdrževalcem

Že večkrat smo s posebnim zadovoljstvom poudarili, da so elektro in strojni vzdrževalci v posameznih delovnih enotah in obratih najbolj prizadevni in najbolj uspešni avtorji izboljševalnih predlogov. Oni se pri svojem vsakdanjem delu na posameznih delovnih mestih srečujejo z množico nalog in problemov, ki kakor koli hrome in zavirajo nemoten potek proizvodnje. Mnogi strojni in elektro vzdrževalci se trudijo in prizadevajo, da bi z novimi delovnimi in tehnološkimi prijemi preprečili kvare in s tem povezane zastoje ter omogočili nemoteno in rentabilno delo na pečeh, strojih, strojnih napravah in valjčnih progah.

Komisija za racionalizacijo in novatorstvo pri svetu delovne enote vzdrževanje, se skupaj s šefom delovne enote dipl. inž. M. Nočem in ostalimi obratovodji trudi in prizadeva, da bi se izvedene tehnične izboljšave pospešeno in objektivno ocenjevale in da bi prizadevni in uspešni avtorji tehničnih izboljšav dobili na osnovi prikazanih in potrjenih koristi in prihrankov primerne in spodbudne odškodnine za svoje dosežke.

Predsednik komisije pri svetu DE vzdrževanja Ivo Volarič je sklical letos že drugo sejo komisije na kateri so člani obravnavali tri v proizvodnjo uvedene izboljševalne predloge. Na osnovi pravilno sestavljenih prijav, mnenj, ocen in priporočil pristojnih in odgovornih izvedencev in obratovodij, so bili vsi trije predlogi pozitivno ocenjeni in avtorjem priznane tri spodbudne odškodnine v skupni višini 1.950,00 N din.

Avtorju izboljševalnega predloga števil. 2001 Janezu PIRCU, elektro vzdrževalcu v valjarni debele pločevine, je bila priznana enkratna odškodnina v višini 200,00 N din za uspešno izboljšavo na elektro napajalnem vodju za Wellman avtomobil v valjarni 2400. Avtorju je uspelo s to izboljšavo olajšati delo in skrajšati čas večkratnih popravil med obratovanjem. S tem je omogočil popravilo kablanskega dovoda za napajanje Wellman voza tudi med obratovanjem.

Tehnična izboljšava števil. 2011 avtorja, večkratnega uspešnega racionalizatorja Antona PREŽLJA, delovodja VEN, je bila pozitivno ocenjena. Avtor je namestil na elektro motorju 2250 HP za pogon turbozračnega vetrila v kisikarni Sava, dodatna držala krtačk in s tem znatno olajšal nemoteno obratovanje. Na osnovi pravilno sestavljenega in potrjenega izračuna prihrankov in koristi je bila avtorju priznana za njegovo koristno in uspešno izvedbo enkratna odškodnina v višini 750,00 N din.

Zelo uspešna tehnična izboljšava števil. 1814 avtorja Jožeta ŽBONTARJA, delovodja orodjarne strojnih delavnic Jesenice: Nova naprava za brušenje spiraličnih utorov, kalibrov obračalnih dovodk za potrebe nove valjarne žice na Belfi, je bila na osnovi mnenj, priporočil in ocene obratovodstva valjarne žice Bela in drugih valjarskih strokovnjakov pozitivno ocenjena že na tretji seji odbora za izume in racionalizacije pri DS Železarne, dne 21. novembra 1968., avtorju je bila za uspešno izvedbo priznana in izplačana akontacija v višini 1.000,00 N din.

Po treh letih uspešnega in stalnega obratovanja teh dovodk v novi valjarni žice Bela, je avtor prijavil opravičeno zahtevo po dodatni odškodnini. Člani komisije za novatorstvo in racionalizacijo pri svetu DE vzdrževanja so avtorju priznali dodatno odškodnino v višini 1.000,00 N din, ker se izboljšava še vedno koristno uporablja za brezhibno izdelavo spiraličnih utorov, kalibrov obračalnih dovodk. S to dodatno odškodnino je železarna v celoti odkupila od avtorja vse pravice ki izvirajo iz tehnične izboljšave št. 1814.

Vsem nagrajenim avtorjem izboljševalnih predlogov se zahvaljujemo za njihovo uspešno prizadevnost in jim čestitamo za njihove tehnične dosežke in prejete spodbudne odškodnine.

Številni drugi izvedeni in v oceno predloženi predlogi od elektro ali strojnih vzdrževalcev, bodo dokončno obravnavani in ocenjeni na osnovi mnenj, ocen in priporočil odgovornih strokovnjakov in izvedencev na tretji seji komisije za racionalizacijo in novatorstvo pri svetu DE vzdrževanja, ko bodo prikazani overovljeni in potrjeni izračuni koristi in prihrankov.

Tesno sodelovanje članov komisije z avtorji in pristojnimi ter odgovornimi obratovodji ter šefom delovne enote spodbudno vpliva na poživljeno aktivnost novatorjev in racionalizatorjev v delovni enoti.

Na naslovni strani knjige Beg z morišča so trije nacistični generali — Kdo so ti generali? — Slika treh generalov ni navaden fotografski dokument, ker je tesno povezana z dogajanjem na Gorenjskem poleti 1942. leta — Kaj je general Rösener izjavil pred vojaškim sodiščem?

Na naslovni strani knjige Beg z morišča so trije apokaliptični jezdec, ki so v nedavni zgodovini sejali vojno, lakoto in smrt. Apostol Ivan je govoril o štirih jezdecih, štirih nosilcih smrti. Nacistična Nemčija je vzgojila celo armado apokaliptičnih jezdecov, armado poklicnih morilcev, ki so v zelenih ali črnih oblekah, v gestapovskih ali policijskih uniformah, hladnokrvno morili nedolžne ljudi.

Kdo so generali, ki nas tako mrko gledajo z ovitka knjige Beg z morišča. Kje naj iščemo njihov izvor? Kje naj iščemo zibelko nacizma? Morda je bil njihov duhovni oče nemški filozof Nietzsche, ki je bil proti vsem moralnim normam človeške družbe?

Nacizem se je rodil iz kompleksa porazenosti in posledic, ki so mu sledile po prvi svetovni vojni. Vojska poraza ni hotela priznati in tako so začeli razširjati verzijo o armadi, ki da ni bila vojaško premagana, temveč je bila le žrtev izdaje. In tako se je razvila legenda o »udarcu z bodalom v hrbet«. Vojski so ustanavljali nenavadna združenja: »prostovoljske oddrede« in »bojne oddelke«, neke vrste privatnih vojska, ki mimo častnika, ki jim je poveljeval, niso priznavale nikogar. Ti oddelki so razbijali poskuse lokalnih uporov. Vzporedno s temi dogajanjem so vojski ustanovili nekakšno psihološko akcijsko službo, ki je organizirala »tečaje za politično vzgojo«. Eden od pobudnikov za ustanovitev te organizacije je bil stotnik Ernst Röhm.

V začetku leta 1919 se je iz enega takšnih tečajev vrnil novo »vzgojeni častnik« Adolf Hitler, ki si je prav v takem tečaju pridobil osnovnih načel poznejše nacionalsocialistične doktrine. Novembra 1922 se je vpisal v stranko izbranec: stotnik Herman Göring, opevani vojni pilot iz prve svetovne vojne in poznejši ustanovitelj gestapa.

Prva morilska akcija

Največ pristašev so nacistični stranki pridobili vojski. Ti so bili tudi kader SA, napadalnih oddelkov. Nacistična stranka je že ob ustanovitvi organizirala poseben odred poklicnih pretepačev, ki so s pestmi in koli silili politične nasprotnike k molku. Stotnik Röhm je bil kot poveljnik 7. divizije odgovoren za nadzor in vodstvo tajne policije. Röhm je brez dovoljenja napadalne oddelke imenoval SA opremil z orožjem iz vojaških skladišč. V tistih prvih povojnih letih je bil Hitler pravi politični pritlikavec v primerjavi z Röhmom. Razhajala sta se tudi v pomembnem vprašanju: Hitler — politik je na prvo mesto postavljala politično organizacijo, Röhm pa je menil, da prvo mesto pripada vojski. Brez Röhma, poveljnika divizije in SA oddelkov, Hitler nikdar ne bi uspel postati to, kar je postal. V okviru napadalnih oddelkov SA je zrasla elitna vojska SS, v njenem okrilju pa gestapo (tajna državna policija).

Čim je Hitler 1933. leta sedel na prestol tretjega rajha, je sklenil obračunati z vsemi političnimi nasprotniki, pa tudi s tistimi v svojih vrstah, ki ne ubogajo na vsak ukaz. Še vedno je živel v senci Röhma, ki mu je držal lestvico, po kateri se je vzpenjal do kanclerja rajha.

Bilo je poleti 1934. leta, ko je na gestapovske spletke

Hitler sklenil kreniti v prvo množično morilsko akcijo. Na Hitlerjevo povelje so v Berlinu morilsko akcijo vodili Göring, Himmler, Brick in Daluigne. Hitler je s propagandnim ministrom Goebbelsom osebno vodil akcijo proti Röhm.

Röhm je imel svoj štab, to je štab SA enot, v vili Hanslbauer v Bad — Wiessee.

Hitler je s pajdaši vdrl v Röhmovo sobo, kjer so ga presenetili v spanju. Hitler je vihtel bič, žalil in preklinjal nekdanjega svojega pokrovitelja. Röhma in njegove prijatelje so zvezali in odpeljali v Münchenske zapore. Večino teh so še isto noč ustrelili, Röhm pa so v celico prinesli pištolo, da se

Anton Blažej

TRAGEDIJA V GORAH

Sonce ni hotelo obsijati mogočne trioglate gore in po prepadnih stenah so se podile megle. Pet mladih alpinistov je tedaj hitelo silnim sklados naproti. Trije prijatelji so ostali v planinski koči in obljubili so, da jih bodo spremljali z daljnogledi. Visoka in prepadna severna stena, ki so jo nameravali preplezati, je bila še nekoliko zasnežena. Le ostri robovi in prepadne strmalice so bili kopni, vsi sivi štrleči v nebo.

Prišli so v vznožje gore. Strmo, poledenelo snežišče se je vzpenjalo proti široki grapi z žlebovi in pregradami. Tod je vodila pot na vrh Zelene glave. Vinko in Janez sta se navezala in previdno zasadila cepin v sneg in nastopila pot. Drugo navezo so sestavljali Tone, Stanko in Andrej. Po dveh urah in po so stopili na teme Zelene glave. Mogočna kamnita pregrada je kipela pred njimi v oblake in jih čakala. Precej

opravka jim je dal prehod čez raz, ki veže Zeleno glavo s steno. Sonce se je še vedno skrivalo za oblaki, ko so stopili mladi fantje na nevarno in dolgo pot v višave. Borba z goro se je pričela, zapeli so klini v steni. Počasi so se vrstili raztežaji vrvi. Dospeli so na visoko snežišče, od tam pa krenili v širok kamin. Gora se je upirala, a fantje so se z vrvjo spoprijeli in prodirali počasi naprej. Prišli so v zaledenel žleb, ki se

je odcepil na levo. Kazalec na uri je neusmiljeno hitel, globina pod njimi pa je rasla le počasi. Po ozkem in poševnem žlebu so morali prek roba nazaj v glavni kamin, v katerem je visela v vsej njegovi dolžini nevarna snežna opast. Mnogo moči so porabili, da so pustili nevarni sneženi jezik za seboj.

Tedaj so ugotovili, da se bo vreme sprevrglo. Nadaljevali so s plezanjem prek robov in previsov. Začelo je rahlo deževati, zapihal je strupeno mrzel veter in vsula se je sodra, ki se je spremenila v snežni metež. Premočen so prečili snežišča in sneg na poledeneli podlagi je slabo držal in grozil... Krotili so s klini strmalice in gvozдили po žlebovih navzgor. Bilj so že v sredini gore in vendar jih je čakalo še najtežje mesto v steni.

Vinko in Janez sta dospela na manjše snežišče, kjer sta se čutila varna in sta si hotela nekoliko odpočiti. Odložila sta cepin in se odvezala, da bi se oddahnili. Tedaj

pa... Gnili in od dežja razmehčani sneg ni vzdržal. Tik za njima se je snežišče pretrgalo in še preden sta se zavedla, jima je že zmanjkalo tal. Ob steno je butnil krik in strahoten prepad ju je pogoltnil. Trojica, ki je plezala za njima je onemela. Kaj sedaj? Vinko in Janez sta bila najboljša in vodilna plezalca. Ali je brez njiju še mogoče naprej? Ali je še izhod iz stene?

Noč v steni! Groza jih je spreletavala ob spominu na prijatelja globoko pod njimi. Večno lepa in mogočna gora se jim je režala v vsej svoji strahoti in neizprososti. Od mraza so šklepetali z zobmi. Sneg pa je vztrajno padal, padal... Njihove prosee klice na pomoč je požiral tuleči veter. Ali bodo prijatelji obvestili reševalce? Ali zanje ni več rešitve? Slehera minuta — neskončnost, noč brez konca, polna nečloveških muk, upanja in obupa.

Končno se je tema umaknila mraku in mrak bledemu, v meglo ovitemu dnevu. V

sanustrel
ni pril, s
k se je
ta titler
Ben, so
čali. G
Fri in D
liš, so r
umjenih
zadolen.
(ga)stersk
stiči es
prosov p
di, sed nj
napalnih
odkov, k
tlen na o

Kurt

O štirih
stiče polic
so 24. leta
ja a berl
nastokrat
Dage. N
kne Beg
sreči. Ku
roje 15. se
sin rednje
ima kaže
reki toda
slava na Mo
tudobisko
Gimazijo
Chattenb
opril izpit
v svet
odlovan.
voji je de
za kmetij
strki se
1924. leta, t
Görg. Tak
vana vodje
odoka, to
odoka SA
so pestmi
razlali na
skune in
na orovan
ustavitelj
enim njih
1924. leta,
povnik
eno Novem
bil voljen z
neg parlam
je stal dir

sar strelili. Ker Röhm tega ni bil, so ga ustrelili.

Ko se je 30. junija 1934, leta Hitler vrnil z letalom v Berlin, so ga na letališču pričakali Göring, Himmler, Friess in Daluge. Ze na letališču so mu izročili spisek umrjenih oseb. Hitler je bil zadovoljen. Na prostaški (gasterski) način so v tisti hiši esesovci brez sodnih prenos pobili prek 1000 ljudi, med njimi 200 voditeljev napadanih oddelkov, tistih oddelkov, ki so pripeljali Hitlerja na oblast.

Kurt Daluge

O štirih voditeljev nacistične policije in gestapa, ki so leta 1934 pričakali Hitlerja na berlinskem letališču, nas pogosto zanima le Kurt Daluge. Na naslovni strani knjige Beg z morišča stoji v sredini. Kurt Daluge je bil rojen 15. septembra 1897 kot sin rednega uradnika. Priime kaže na francosko poreklo, toda rodil se je v Breslavi na Moravskem, kjer je tudi biskoval osnovno šolo. Gimnazijo je obiskoval v Chappenburgu, kjer je opravi izpit za inženirja. Ze v prvi svetovni vojni je bil odličan. Po prvi svetovni vojni je delal v ministrstvu za kmetijstvo. Nacistični strah se je priključil že leta 1922, to je takrat kot Göng. Takoj je bil imenovana vodjo prostovoljskega oddelka, to je napadalnega oddelka SA enot. Ti oddelki so pestmi, koli in kamni razšli nasprotne politične skupine in varovali nacistična zbiranja. Daluge je bil ustanovitelj berlinskih SA enot in njihov poveljnik do 1928. leta, ko je postal poveljnik berlinskih SS enot. Novembra 1933. leta je bil voljen za poslanca zveznega parlamenta, istega leta je postal direktor v minist-

stvu, pruski državni svetnik in prvi nacistični generalni poročnik policije. Od 1936. leta je bil poveljnik celotne nemške uniformirane policije in žandarmerije s činom generalpolkovnika.

Poleti 1942 je generalpolkovnik Kurt Daluge prišel iz Berlina na inšpekcijo policijskih enot za Gorenjsko. Prav takrat, ko je bil Kurt Daluge na Bledu pri generalu SS Rösenerju, je Cankarjev bataljon požgal cestni in železniški most v Mostah pri Žirovnici. Hitlerjev ljubimec Daluge se je osebno prepričal, da »Kranjski Janezi« niso več tako poslušni, kot so bili za časa Avstro-Ogrske monarhije. Nemški vojaški fotograf, ki je zadnje dni junija 1942. leta v Mostah pri Žirovnici slikal tri esesovske generale, ni slutil, da bo njegova fotografija nekega dne prišla na naslovno stran knjige Beg z morišča. Kurt Daluge je bil 1946. leta v Pragi obsojen na smrt in ustreljen.

Ervin Rösener

Leta 1941 je smrtne obsodbe slovenskih rodoljubov podpisoval Kutscher, ki je bil šef civilne uprave na Bledu in višji častnik SS. Njega so pozneje ubili poljski partizani. Na tej dolžnosti ga je zamenjal dr. Friderick Rainer. Tretjega januarja 1942. leta je generalmajor Ervin Rösener prvič podpisal spisek ustreljenih talcev. To je razvidno z letaka, ki ga lahko vidimo v begunjskem muzeju talcev.

Ervin Rösener je bil rojen 2. januarja 1902 v Schwertu, v okraju Herde v Westfaliji; bil je poročen, čeprav je na Gorenjskem imel ljubico doma iz Medvoda (poročeno žensko).

(Nadalj. v prihodnji številki.)

dež. Sneg je tulil severozahodno. Sneg se je vsipal po stenah in nosil s seboj kamenje. Soko v steni so pričeli trije ladi fantje boj za golo življenje. Povratka ni! Torej je trga le navzgor.

Tod gora je imela močnega zveznika — neurje. Zato se je obno poigravala s preostali mladeniči, ki so se na smrt izčrpani skušali prebiti prek najtežjega mesta. Zama!

In šla je druga noč. Noč groznega umiranja. Privezali so se vrvi in ždeli na ozki polji polici, od vetra bičani, soč se od ledenega nrazki jim je črpal dragocene vlijenske sokove. Silna želja v življenju in strah pred mrtvijo sta se strahotno borila v njihovih dušah. Poem. je tiho, tiho, privezan na steno obnemel lone.

Tradije, ki je naša platiškovodovina do sedaj še i zadržala, še ni bilo koe. Snoko in Andrej sta bila e žil. Toda smrt se jima e zadržala v svoji grozi.

Reševalci so medtem obupno reševali, vendar so šele tedaj točno ugotovili kraj nesreče, ko so se ob šestih uri zjutraj pojavili na visoki škrbini. Andrej je še govoril z njimi prek stene. Toda zaradi goste megle in snežene ga meteža ni bilo mogoče reševati. Šele pozno popoldan je dvema reševalcema uspelo v borbi proti dežju in viharju, s sproščanjem plazov in padanju kamenja, prebiti se do ponesrečencev. Našla sta pa živega samo Andreja. Stanka je pozno popoldne rešila smrt strašnih muk. Težko in nevarno je bilo reševanje ponoči in v neurju. Reševalca sta storila vse, kar je bilo v teh okoliščinah le mogoče.

Andrej, kot poslednji trpin, ki je okrog sedemdeset ur kljuboval razbesneli prirodi v steni, je izdihnil, ko sta ga reševalca zgodaj zjutraj pripeljala na varno.

Strahotno je odjeknila ta žalostna igra v gorah med slovenskim narodom in veličasten je bil pogreb mladih žrtev gora.

Klemen je stopil v hišo. Oče je ležal na postelji upadel in bled, da skoro nisi razločil obličja iz bele brade in sivih las, ker niso gorele oči, ampak so bile zaprte in pokrite z nezvestjo. Ko se je dekla umaknila v vežo, je stopil sin k očetovi postelji in se zagledal v trpeče obličje.

Dva meseca ga že ni videl od blizu. Le vsako nedeljo popoldne od daleč, od Belcjana sem, ko je sklonjen v tla in kakor da ga tlači nevidno breme, skrivljen hodil vzlic slabemu vremenu in mrazu gologlav med njivami in senožeti. V obraz pa mu ni videl. Zdaj vidi, vidi več, kakor je v obrazu zapisano, bere vse ono, kar se je v teh dveh mesecih zarezalo v dušo starega Vršana. Vse vidi, vse bere, le enega ne razbere prav: tega, kar mu je bil oče razpodel o sebi in Lizini materi in kar dobro sluti župnik Mihael, ne bo doumel Klemen nikdar prav!

Mana je prišla nazaj v hišo, Klemen pa se je umeknil k peči. Kmalu nato sta prišla župnik in zdravnik. Sljednji je zmajal z glavo, ko je preiskal bolnika, in dal prostor župniku, da podeli sveto poslednje olje. Medtem je zapisal recept in stopil h Klemenu ter mu naročil, naj bi se kdo peljal na Jesenice v lekarno po zdravila, ker jih on sam nima v zalogi. Samo hiteti bi moral, hiteti, ker je sicer nevarno za očeta.

Mana, ki je pristopila, in Klemen sta se spogledala.

»Prama naj vpreže Peter,« je s suhim grlom dejal Klemen, »jaz pa tačas skočim k Lizi! Naj pripelje za menoj. Pojdem jaz na Jesenice. Po polnoči sem nazaj!«

Še enkrat je vrgel oči po očetu, kakor da si hoče za vso pot vtisniti v srce njegov trpeči obraz, in je že bil v veži, naročil hlapcu potrebno ter odhitel po kolovozu k Lizi in sinu.

Liza je vedela in je bila v silnem strahu.

Slavko Savinšek

Grče

(14)

»Ali je naredil testament?« je nakrat stopil Belcjani h Klemenu. Klemen je pa pogledal svojega tasta, da mu je nadaljna beseda ostala v grlu in iz zadrege ni vedel, kam bi z očmi. Šele čez čas je zmogel:

»Nu, ihta, saj nisem dejal, da mora umreti! Ali skrb me je zate in za tvoje!«

Pa Klemen ni utegnil dalje, pa ga tudi nihče ni zadrževal. Celo Lizo je bilo strah njegovih oči in vročice v njih. Stopil je k spečemu sinčku in se sklonil nad njim v zibelko. Mirno je spal dete. Nehote je v prividu videl Klemen očetov blede obraz poleg rdečega sinčkovega. In je našel: Vršan je!

Hlapec je pripeljal voz in Klemen je pogljal v dolino. Vihralo je v njem, da ni gledal v pot in ni štedil ne konja ne voza. Še dobro, da je bil konj pameten in pota vaje, sicer bi bila težko prišla v dolino s celim vozom in celimi nogami. Na cesti pa je Klemen stopil na voz, nategnil vajete in udaril po konju! Tako je gnil žival vso pot, noter na Jesenice, dobil tam zdravila in gnil prav tako nazaj, da so pene frčale od konja in je bil celo Klemen ves pokrit z njimi. Kot je bil naročil, ga je čakal ob cesti višje Loga Peter in prevzel voz in žival, da počasi pelje v breg. Klemen pa je zastavil kar naravnost v gmajno in je moker in poten, po vsem telesu se tresoč planil v hišo in zdravniku, ki se je čudil naglici, izročil zdravila. Potlej pa je šel venkaj, zavil okrog hiše in celo uro blodil po travniku, potopljen v misli, dokler ga ni ujedel mraz prav do kosti in ga ni skrb za očeta poglala v hišo nazaj.

Videti je bilo, da je očetu po donesenih zdravilih počasi odleglo. Zdravnik, ki je še vedno čakal učinka zdravil, je naročil vse potrebno, dodejal, da pride popoldne zopet pogledat, in se poslovil. Župnik je bil odšel prej z Bogom, ki ga ni mogel podeliti nezvestnemu bolniku. V vroči molitvi za trda srca v Smrečju je hitel navzdol in se žuril, ker je bilo že pozno in se mu je mudilo domov, da za drugi dan pripravi pridigo in sede zgodaj v spovednico...

Ko je odšel zdravnik, sta pri Vršanu ostala Klemen in Mana. Tišina je vladala v hiši, motilo jo je samo težko starčevo dihanje, ki pa se je olajševalo vedno bolj. Tudi bol na obrazu in otrpelost potez sta izginjali in prav na lahko je začelo stopati v lice novo življenje.

Mana je od časa do časa obnavljala ovitke, dajala bolniku zdravil, Klemen pa je sedel nepremično ob peči in strmel v nezvestnega očeta. Kadar Mana ni imela opravka z očetom, je sedla na stol ob postelji, bratu nasproti. Zdaj zdaj se je ozrla vanj. Kadar sta se njuna pogleda križala, sta umeknila oči, in nista vso noč do jutra spregovorila besedice.

Ko se je že zdani, je postajal Vršan v postelji nemirnejši. Z zdravo levo roko je parkrat segel predse in v lice, kakor da tipa za bolečino. Nakrat je odprl oči in pogledal začuden okrog sebe. Tedaj je Klemen, ki ga je vznemirila očetov nemir, stopil k postelji in z njim Mana in oba sta zrla v očeta. Vršanove oči so se nenadoma, po dveh dolgih mesecih srečale prvokrat s sinovimi. Ne oče ne sin ni pogleda umeknil; v očeh je obema nekaj zagorelo, je zaprosilo, zajokalo, pa zopet ugasnilo, zatrdelo in klenilo. Sin je stopil od postelje, očetov pogled je utonil vase.

Tedaj je Klemen brez besede, ne da bi se še enkrat ozrl po očetu, vzel klobuk, se pokrtil in odšel. Šele, ko so se vrata zaprla za njim, se je stari Vršan zopet obrnil za odhajajočim. Kdor bi bil videl ta pogled, bi bil šlihal v njem očetov krik po sinu.

Mana se je sklonila nad očeta in vprašala:

»Ali Vam je bolje, oče?«

Oče je prikamal, potem obrnil glavo od nje in zaprl oči...

Ko je popoldne prišel zdravnik, je ugotovil, da je stari Vršan Brčas že izven nevarnosti, da pa seveda ni izključeno, še kako poslabšanje. Oče je pričel počasi odgovarjati na zdravnikova vprašanja. Sprva sicer trdo in okorno, ali sčasoma se mu je zmehčalo in ugledilo ter je šlo bolje. Zdravnik je še povedal, da je bil župnik obljubil priti proti večeru, ko opravi v cerkvi, pogledat po bolniku. Nato je odšel.

Ne dolgo po odhodu zdravnikom je prišla k Belcjani Vršanova dekla, poiskala Klemena, ki je s sinčkom v naročju sedel v hiši, in mu sporočila, naj bi prišel domov. Oče da menda žele, ji je naročila Mana. Klemen je prebledel, odgovoril, da že pride, in se spogledal z Lizo.

»Boš šel?« je vprašala žena, ko je dekla odšla.

»Morda.«

»Le pojdi, Klemen, oče so!«

Kako jo je mož hvaležno pogledal pri teh besedah! Dal ji je v naročje otroka, oblekel suknjič in pokrtil klobuk.

»Klemen pa miren bodi, da se oče ne razburijo!« mu je naročila Liza.

Ni ji odgovoril, samo oči so povedale, da isto misli mož ko žena. Ko je odhajal, je stopil k njej in ji dal roko. Kakor tedaj, kadar v ponedeljek v jutro odhaja v dolino na delo za ves teden. Samo bolj toplo in prirčno se je njegova žuljeva desnica oklenila drobne ženine dlani in gorko sta se poljubila s pogledi.

Ko je stopil Klemen doma v hišo, je ležal stari Vršan kakor bi spal. Mana je bila pri njem. Ni pozdravil Klemena, ko je vstopil, ni ga ogovorila Mana. Samo spogledala sta se, pa takoj oba uprla oči v očeta, ki je ostal miren in negiben, kakor da ni vstopil nihče. Klemen je odložil klobuk in sedel k peči.

Oče je molčal še dalje, še dalje imel zaprte oči. Tedaj je Mana doumela, vstala in šla ven. Takrat šele je Vršan odprl oči in pogledal po sinu. Dejal pa ni besedice. Tudi sin ne, ko je stopil par korakov po hiši, potlej pa sedel k mizi in gledal skozi okno v pozno popoldne.

Tedaj je spregovoril prvi oče:

»Klemen!« je polglasno pozval sina.

Mladi je stopil k postelji.

»Kaj bi radi, oče?«

»Sedi!« mu je z očmi pokazal oče na stol poleg sebe.

Klemen je sedel. Strmo so mu gledale oči v očeta; a tudi stari svojih ni umeknil. Tako sta ostala dolgo. In spet je prvi oče dejal:

»Si prišel pogledat, če sem umrl?«

»Oče!« je planil fant; ali domislil se je žcninega opomina in je tiho sedel zopet nazaj na stol.

»Poklicali ste me,« je pristavil.

»Davi, ne zdaj!«

Klemen je zardel v obraz, ali če se je zmagal in dejal:

»Ali naj grem?« in je vstal.

»Kakor hočeš,« mu je stari odvrnil in ni krenil oči od njega. Molčala sta oba, dokler ni pretrgal molka stari Vršan.

»Nisem še prepisal.«

Vsebina dela je pogoj uspešnega delovanja članov ZK v Železarni

Obdobje štirih mesecev po konferenci Zveze komunistov železarne, nam daje realne osnove, da obvestimo celotni kolektiv o našem delovanju. Naloge, ki so na osnovi sklepov postavljene pred celotno članstvo niso lahke niti enkratne. Lahko jih strnemo v naslednja področja aktivnosti: uvrstitev organizacije ZK; organiziranost in enotnost delovanja; razvoj samoupravljanja s poudarkom na poglobljanje vsebine dela celotne samoupravne strukture v železarni; gospodarstvo s poudarkom na perspektivo; tekoče gospodarjenje in nagrajevanje ter področje socialne politike s poudarkom na pogoje dela na delovnem mestu in družbeni standard.

Tako postavljena oreintacija delovanja organizacije ZK in razreševanje nalog ne dopušča zaprtosti. Obratno pa zahteva prisotnost in sodelovanje vseh članov ZK in tudi ostalih, ki so pripravljeni zavestno prispevati svoj delež pri uresničevanju postavljenih nalog. Na taki osnovi in delovanju prevzemamo komunisti tudi odgovornost za realizacijo naših stališč v praksi. Pri tem pa mora javnost dela postati oblika preverjanja naših stališč. Dosedanje delo lahko ocenimo pozitivno. Uspeli smo izdelati programe dela grup članov ZK pri komiteju, ki zajemajo konkretne naloge iz posameznih področij dela. Pomembno pri programih je, da so konkretni, akcijski in realizacija povezana z odgovornostjo nosilcev nalog. Da je temu tako nas lahko prepriča akcija iz programa skupine za nagrajevanje v okviru grupe za gospodarstvo. Prek aktivov ZK po delovnih enotah smo obravnavali izhodišča za sistematsko strokovno urejevanje nagrajevanja. Na osnovi obravnave v taki obliki smo dosegli, da smo komunisti informirani o dogajanju v železarni že v začetni fazi ter, da stališča aktivov prav gotovo pomenijo realno osnovo za službe, ki bodo material strokovno pripravile in obdelale za dokončno potrditev prek samoupravnih organov. Dokončna formulacija političnih stališč po vprašanju nagrajevanja bodo izoblikovane in potrjene na konferenci ZK 5. oktobra, ki bo skupna s sindikatom in mladinsko organizacijo. Po tako široki in demokratični poti sprejeta stališča pa so obvezna za vse člane ZK v železarni in jih bomo tudi zagovarjali in izvrševali.

Tako bomo razreševali in sprejemali stališča tudi po vseh ostalih vprašanjih na osnovi programov. Enotnost stališč bo vedno potrjena prek konference in so po sprejetju obvezna za člane ZK v železarni. Tako podiramo okvire forumskega dela in zaprtosti organizacije ZK. Prav zaprtost delovanja v pretekli praksi, je ena od osnovnih slabosti učinkovitega delovanja.

Če kritično ocenimo potek aktivov ZK po vprašanju nagrajevanja lahko rečemo naslednje: Udeležba v celoti ni zadovoljiva. Prav v aktivih,

kjer smo računali na večjo udeležbo, se predvidevanja niso uresničila. Aktivni vzdrževanja, transporta in energije ter upravnih služb bodo morali analizirati prek oddelkov ZK tako ponašanje, ki nikakor ne more biti opravičljivo. Zelo dobro oceno pa v celoti zasluži razprava tako po številu razpravljalcev kot kvaliteti razprave. To pa pomeni, da pripravljene in v naprej posredovani material daje realna pričakovanja o vedno večji aktivnosti članov ZK tudi na drugih področjih.

Potrjuje pa tudi to, da je smer delovanja, ki ga je sprejela konferenca ZK železarne, pravilna.

Pomembno je omeniti, da tudi oddelki ZK po obratih usmerjajo svoje delo na osnovi programov, ki bodo sprejeti do 15. oktobra letos.

Značilnost pri dosedanjem delu se kaže v tem, da postaja delo v tako postavljenih okvirih zanimivo za člane ZK, ki so pripravljeni delati, manj pa za tiste, ki želijo samo na osnovi rezultatov dela drugih stati ob strani in dajati ocene. Sprejete oblike dela na osnovi programov v organizaciji ZK, omogočajo sodelovanje vseh, kar je tudi želja vodstva organizacije ZK železarne. Omogočana pa je tudi selekcija vseh, ki se s kakršnihkoli vzrokov ne bodo hoteli vključiti v razreševanje problemov v interesu kolektiva.

Ludvik Kejžar

Sodelavci VEN na izletu

Nastop jeseni in bližajoča se zima sta spet pritisnili na sindikalne odbore, ki imajo še denar za izlete, da tega porabijo. Tako so pri VEN pripravili za svoje člane dva izleta: enega k morju — v Umag — za tja se je odločila glavnina (najbrž so slutili le-

po vreme, ki jih ni razočaralo), drugi manjši del pa se je prijavil za potovanje po Dolenjski z glavno postajo v Dolenjskih toplicah. (Tam se da v grofovem bazenu v kopalniški stavbi kopati v termalni vodi ob vsakem vremenu.)

Po kratkem vmesnem postanku smo kaj hitro prispeli na Otočec na Krki. Tam smo se prvič srečali s Krko, ki smo jo potem zasledovali velik del celotne poti. Ker v Pletterjah ob sobotah ne sprejemajo obiskov, smo se odločili za Kostanjevico. Ta je zdaj pri nas najbolj znana po Formi vivi (jaz bi jo imenoval »Živi liki«). Že nekaj let se vsako leto tu zberejo kparji iz različnih držav in oblikujejo iz lesa kipe. Izdelke potem pustijo tam in jih za trajno postavijo v prostorne vrtove starega cistercijskega samostana iz 13. stoletja. Ta opuščeni samostan s cerkvijo je čudovita zgradba. Po dolgih letih propadanja jo zdaj obnavljajo in bo služila naprej kot zgodovinska in turistična znamenitost. Zaradi razsežnosti in že močnega propada, bo za celotno obnovo treba še veliko časa in denarja. (Bili smo zelo presene-

čeni — nismo mislili, da v Sloveniji premoremo kaj takega.) Med vsemi postavljenimi sohami mi je bila najbolj všeč Kraljeva: Tri dobe.

Novo mesto smo samo pogledali iz vozečega avtobusa — prek Krke — (od tam, od koder ga najrajši fotografirajo.)

Dolenjske toplice so pomemben dolenjski zdraviliški in turistični kraj. Tam smo se kopali, sprehajali, jedli, pili in spali — nekateri tudi plesali. Sonce pa smo videli prvič šele ko smo zapuščali toplice na poti proti Žužemberku. Tu se je šele prikazala lepota dolenjske pokrajine s Krko v vsem jesenskem čaru. V Žužemberku smo obiskali spomenik padlih v NOB. In že smo brzeli po cesti proti Muljavi. Tam smo obiskali rojstno hišo našega pisatelja Josipa Jurčiča. (Kdo ne pozna njegovega Desetega brata in Jurija Kozjaka?) Če se prav spomnim letnic bi morala biti letos 90-letnica njegove smrti. (1844—1881) Za Obrščakovo gostilno že ni bilo več časa, ker smo morali hiteti, da pridemo prek dolenjskih gričev in skozi Dobrepolje na Turjak. Turjaški grad smo lahko videli samo od zunaj, ker so vrata zaprta zaradi obnovitvenih del.

Ko je že padala noč, smo se ustavili še pri Sv. Urhu, kjer je mogočen spomenik umrlim in mučenim v zadnji vojni.

A. K.

Mesto in vloga sindikata v delovni enoti

Pred kratkim so na seji predsedstva TO OO sindikata železarne priporočili komisiji za delo s sindikalnimi odbori, da pripravi ustrezno gradivo o vlogi, mestu in nalogah sindikalne organizacije v delovni enoti. Na TO OO sindikata železarne so nam posredovali obširno gradivo, ki je že pripravljeno, mi pa objavljamo le nekatere najpomembnejše povzetke iz tega gradiva.

Komisija za delo s sindikalnimi odbori predvsem poudarja stališče, da so sindikati sestavni del družbenopolitičnega sistema, ki temelji na družbeni lastnini in samoupravljanju. Sledi ugotovitev, da je sedanja struktura sindikalne organizacije v primerjavi s strukturo delavskega samoupravljanja pomanjkljiva, saj na nivoju delovne enote nimamo ustreznega organa, oziroma telesa, ki bi zastopal in pomagal uresničevati interese sindikalne organizacije in interese članov sindikata v delovni enoti. V tem je tudi vzrok, da komisija predlaga ustanovitev koordinacijskih odborov v delovnih enotah, ki naj bi jih sestavljali predsedniki sindikalnih odborov iz posameznih obratov. Komisija za delo s sindikalnimi odbori je tudi v tem gradivu poudarila mesto in vlogo sindikatov, ki danes opredeljuje samoupravljanje in uresničevanje samoupravnih ciljev in delovnih ljudi. Nadalje je rečeno, da so temeljni interesi članov sindikata enotni in je treba to enotnost izraziti tudi v organizacijski strukturi. Našteti so precej nalog, ki naj bi jih opravili koordinacijski odbori v delovnih enotah:

— V soglasju s samoupravnimi organi ali samostojno kadar je njena pobuda zavrnjena, samostojno sklicuje sestanke delovnih skupin in razpravlja o vprašanjih, ki zadevajo koristi posameznikov ali delovne skupnosti oziroma delovne enote.

— Ob sprejemanju ali spreminjanju statuta in drugih splošnih aktov o katerih razpravljajo samoupravni organi, daje tudi svoje predloge.

— Koordinacijski odbor organizira oziroma pomaga organizirati volilni postopek za volitve članov samoupravnih organov na vseh nivojih v tovarni.

— Pred odločitvijo samoupravnih organov obravnava koordinacijski odbor vse tiste

programe, ki zadevajo neposredno interese članov delovne skupnosti oziroma delovne enote.

— Koordinacijski odbor predlaga in zahteva izvedbo referendumov o vprašanjih, ki jih določa zakon in statut ZPSZ.

— Ima pravico zahtevati in spodbujati uresničevanje določil splošnih aktov in sklepov amoupravnih organov.

— Koordinacijski odbor tudi spodbuja delavce za povečanje produktivnosti dela, rentabilnosti proizvodnje, ekonomičnosti poslovanja in za napredek v tehnologiji in organizaciji dela.

— Koordinacijski odbor obravnava vsa vprašanja v zvezi s proizvodnjo, oblikovanjem in delitvijo dohodka in OD v delovni enoti ter si v praksi prizadeva za dosledno uresničevanje načela delitve po delu.

— Obravnava in daje predloge s področja delovne varnosti in higienske zaščite.

— V delovni enoti koordinacijski odbor sindikata deluje v smislu določil in nalog, ki so navedene v statutu zveze sindikatov Slovenije.

Nalog je torej precej, ki pa jih bodo lahko koordinacijski odbori izvajali samo po določenem načrtu. Razumljivo je, da bodo morali najprej izdelati program dela, ki naj bi tudi pogojeval učinkovitost dela. Komisija za delo s sindikalnimi odbori bo omenjeno gradivo v katerem predlaga ustanovitev koordinacijskih odborov sindikata v delovnih enotah, predložila v razpravo članom predsedstva pri TO OO sindikata železarne, dokončno pa bo predlog potrdil na svoji seji tudi sam TO OO sindikata železarne, ki je zato tudi pristojen. Naloge, ki naj bi jih opravili koordinacijski odbori sindikata v delovnih enotah so obširne in zahtevne, vendar pa menimo, da bodo prav ti s svojim učinkovitim delom osvežili in obogatili delo sindikalne organizacije v naši tovarni.

Jubilanti 50-letniki

V mesecu oktobru bodo praznovali 50 let svojega življenja naslednji naši sodelavci: Marta BERNARD, nabavni odd. — 1. oktobra, Franc TAJNIKAR, strugar na valjev — 1. oktobra, Francka VERČIČ, GEZ — 1. oktobra, Vinko ČUCNIK, transport — 4. oktobra, Jože FRECE, splošni sektor — 10. oktobra, Rafael KOLBL, strojno vzdrževanje — 11. oktobra, Martin JAN, gradb. vzdrževanje — 14. oktobra, Anton REŠETIČ, fin. rač. sektor — 17. oktobra, Leopold POTOČNIK, elektro toplotna energija — 19. oktobra, Ivanka ŠMID, transport — 21. oktobra in Ivan KAMBIČ, valj. debele pločevine — 30. oktobra.

Vsem jubilentom naše iskrene čestitke!

Anketiranje delavcev

Že dalj časa naša železarna sodeluje z znanstvenimi delavci centra za raziskavo javnega mnenja pri republiškem svetu Zveze sindikatov Slovenije, po vprašanju delovanja naših samoupravnih organov, predvsem pa o delovanju delovnih skupin. Njihovi sodelavci so bili večkrat prisotni na sejah posameznih organov samoupravljanja, za zaključek pa bodo izvedli še anketo med delavci Železarne. Anketirali bodo delavce v naslednjih obratih: plavžu, martinarni, šamotarni, bluming valjarni (površinska obdelava, oblikovalnica profilov in linija rezanja), valjarni žice, Javorniku I, adjustaži bluming štekel na Javorniku, hladni valjarni in žičarni, žebeljarni, strojnih delavnicah, RTA, plinski in vodni energiji, transportu in upravi (razen OTK in RO). Predsednik delavskega sveta in predsednik tovarniškega odbora osnovne organizacije sindikata Železarne sta zato vsem prizadetim obratovodstvom poslala tole navodilo oziroma obvestilo:

Kot rezultat našega sodelovanja s Centrom za raziskovanje javnega mnenja pri RS ZS Slovenije bo Center izvedel obsežno zbiranje ocen, stališč in mnenj z anketo med delavci. Rezultati te raziskave bodo velikega pomena tako v slovenskem merilu kot tudi za nas. Delovne skupine, njih učinkovitost in počutje delavcev v taki organizacijski strukturi samoupravljanja, kakor tudi zadovoljstvo z delom, obveščenost zaposlenih, medsebojni odnosi ter želje in predlogi zaposlenih za izboljšanje položaja in povečanje vpliva na reševanje problematike podjetja, so samo nekatera od pomembnejših vprašanj na katere bomo poskušali s prizadevnim in iskrenim odgovarjanjem na anketo poiskati rešitve.

Sodelavci Centra bodo pri nas v času od 5. do 9. oktobra. Glede na pomembnost, ki jo rezultatom ankete pripisujejo naši samoupravni organi, vodstvo podjetja in vodstva političnih organizacij vas prosimo, da anketarjem — študentom zagotovite najboljše pogoje za anketiranje. Anketarji bodo organizirali anketiranje skupno z vašo pomočjo in upoštevajoč vaše predloge glede izvedbe. Naš interes je uspešna anketa, to pa pomeni tudi hitro izvedbo in čimmanjše motnje delovnega procesa.

Predvideni delavci, ki jih nameravajo anketirati bodo izbrani po vzorčni teoriji, tako da bodo zbrana mnenja reprezentativna za celoten obrat, obrati pa bodo reprezentirali celotno Železarno. Na anketne pole se ne bo treba podpisati, anonimnost pa je tudi sicer zajamčena.

Predsednik TO
osnovne org. sindikata:
Franc KOBENTAR

Predsednik delavskega
sveta Železarne:
Emil AZMAN, dipl. ing.

Pozitivna ocena gasilcem za opravljeno delo

V petek popoldne je bila v gasilskem domu na Jesenicah seja upravnega odbora občinske gasilske zveze Jesenice. Seja je bila organizirana v tednu požarne varnosti, ki so ga v gasilskih društvih proslavili na več različnih načinov.

Najprej so rešili nekaj tekočih zadev ter analizirali izpolnjevanje sklepov zadnje seje upravnega odbora ter sej sekretariata pri občinski gasilski zvezi. Podrobneje so govorili o stanju opreme, s katero razpolagajo posamezna gasilska društva, na vlogi pa so dobili tudi poročilo komisije o stanju vodnih hidrantov. Poročilo je pripravila komisija, ki so jo sestavljali poklicni gasilci iz naše Železarne.

V drugi točki dnevnega reda je poveljnik tovariš Tram-

te poročal o delu operativnega štaba pri občinski gasilski zvezi. Pozitivno je ocenil opravljeno delo v minulem obdobju. Pionirji in mladinci so izvedli tekmovanja tako kot je bilo predvideno v samem načrtu, zadovoljni pa so bili tudi z rezultati obeh sektorskih gasilskih vaj. Tovariš Tramte je zlasti pohvalil sodelovanje med poklicnimi gasilci iz Železarne in gasilci iz ostalih društev, ki so se udeležili sektorskih gasilskih vaj na Hrušici in v Plavškem rovtu. Tako sodelovanje bi moralo biti tudi v prihodnje. Večjo gasilsko vajo predvidevajo v Srednjem vrhu in sicer v oktobru.

Operativni štab pri občinski gasilski zvezi pa ima tudi obsežen program dela, ki ga bo izpeljal v prihodnjem ob-

dobju. Omenjen je bil tečaj za izprašane gasilce in pa tečaj za strojnike motornih brizgaln. Opraviti je treba tudi pregled motornih brizgaln.

Upravni odbor se je strinjal s predlogom, da občinska gasilska zveza v sredo, 13. oktobra organizira razgovor z mladinskimi in kulturno prosvetnimi referenti v gasilskih društvih. Člani upravnega odbora, so bili enotnega mnenja, da je treba poživiti dejavnost gasilcev tudi na tem področju, vendar z ustreznimi oblikami (predavanja, filmski večeri in podobno). Dalj časa so se zadržali tudi pri problematiki zavarovanja, ugotovili pa so tudi, da je bila v zadnjem obdobju izpopolnjena oprema in nabavljeni dve novi motorni brizgalni znamke Rosenbauer in nov gasilski voz.

Odborniki o ustavnih dopolnilih

Na torkovo skupno sejo obeh zborov Skupščine občine Jesenice so bili povabljeni tudi predstavniki družbenopolitičnih organizacij občine, predstavniki krajevnih skupnosti ter predstavniki krajevnih odborov SZDL. Na dnevnem redu je bila namreč razprava o dopolnilih republiške ustave. Dopolnila in spremembe je tolmačil član republiške ustavne komisije, sicer pa predsednik višjega gospodarskega sodišča v Ljubljani Jože Pernuš. Navzoči so imeli tudi nekaj vprašanj kot, kako zaježiti monopolizem, kako ustava določa naloge in pravice občin, o minulem delu in podobno.

Po odmoru pa so odborniki skupščine občine razpravljali najprej o ustanovitvi centra srednjih šol na Jesenicah. Kot je znano smo na Jesenicah z novim šolskim letom ustanovili center, ki bo poleg gimnazije združeval še šolo za zdravstvene delavce in ekonomsko srednjo šolo. Da bi mladini naše občine zagotovili več možnosti za strokovno izobraževanje, glede na to, da kranjska srednja ekonomska šola praktično nesprejema mladih iz jeseniške občine, ker so potrebe po ekonomskem kadru v našem gospodarstvu vse večje in ker vpis 29 deklet in fantov v prvi letnik novoustanovljene oddelka ekonomske šole na Jesenicah ne ogroža vpisa v šole Železarskega izobraževalnega centra, so odborniki brez pripomb potrdili ustanovitev omenjenega centra.

Brez pripomb so potrdili tudi odločbo, s katero skupščina občine določa, da je rekonstrukcija ceste od Potok do Koroške Bele v javnem interesu ter da je dopustna tudi razlastitev. Cestni sklad Slovenije bo v prihodnjem letu financiral rekonstrukcijo (razširitev in novogradnjo mostov) na 2,5 km dolgem odsepu glavne gorenjske magistrale od Potok do Koroške Bele. Zaradi razširitve cestišča, bodo lastniki zemljišč ob trasi ceste vsekakor prizadeti. Z nekaterimi lastniki je bil že dosežen spo-

razum, predvsem tistimi, ki se zavedajo, da bo cesta v splošnem interesu tudi zaradi vse večjega turističnega prometa. Možnosti razlastitve se bodo poslužili le v primerih, če bodo lastniki nasploh odkup zemljišča, oziroma zahtevali pretirano visoko ceno. V takih primerih določijo ceno sodišče (sodni cenilec) po splošno veljavnih merilih. Enako odločbo o javnem interesu so odborniki sprejeli tudi za gradnjo obvozne ceste v Kranjski gori, ki je glede na vse večji promet nujno potrebna. V obeh primerih je v odločbi 49 oziroma 57 zemljiških parcel, ki bodo prišle v posest. Ker pa še ni znana točna trasa obeh cestnih odsekov, ni mogoče reči kolikšen del posamezne parcele bo treba odkupiti. Po programu cestnega sklada Slovenije, naj bi tudi obvozna cesta v Kranjski gori začeli graditi v prihodnjem letu, predvidena pa je obnova tudi sedanjega mostu.

Brez pripomb so izglasovali tudi odločbo o javnem interesu novo urejenih smučišč v Podkorenu.

V zadnji točki dnevnega reda seje obeh zborov skupščine občine so zaradi preteka mandata nekaterih članov svetov ter glede na dejavnost in udeležbo posameznih članov razrešili sedanje svete pri skupščini občine ter imenovali nove. Z nekaterimi spremembami so imenovali svet za družbeni plan in finance, svet za gospodarstvo, svet za urbanizem, gradnjo, komunalne zadeve, krajevne skupnosti in stanovanjske zadeve, svet za šolstvo, prostvo, kulturo in telesno kulturo, svet za zdravstvo, socialno varstvo, varstvo družine in varstvo invalidov ter borci NOV, svet za splošne zadeve ter svet za narodno obrambo. V enakem sestavu kot doslej pa so ostale komisija za volitve in imenovanje, komisija za družbeni nadzor ter komisija za prošnje in pritožbe.

Poleg tega so za ravnatelja osnovne šole Koroška Bela ponovno imenovali Teodorja Kreutzerja, za ravnatelja osnovne šole Tone Čufar pa dosedanjega vršilko dolžnosti ravnatelja Ilika Šmid ter za ravnatelja osnovne šole Mojsstrana dosedanjega ravnatelja Branka Brica. T. L.

Mladinski izlet

V soboto, 25. septembra smo mladinke in mladinci iz mladinskih aktivov HVŽ in splošnega sektorja organizirali mladinski izlet. S posebnim avtobusom smo se zjutraj odpeljali iz Jesenic v drugo najstarejše slovensko mesto Škofjo Loko. Ogledali smo si Loški grad, ki je spremenjen v muzej in le še spominja na grofo, ki so bili zelo znani že v 16. stoletju zaradi svojega velikega premoženja.

Pot nas je vodila dalje prek Železnikov v Cerkljo. Tu smo si ogledali partizansko bolnico Franjo — ki leži v soteski Pasice. Naslednja naša postaja je bila v Tolminu. Tu nas je čakalo že naročeno kosilo, po kosilu pa smo nekaj časa porabili za ogled mesta.

V popoldanskem delu smo našo pot nadaljevali po Gornjesoški dolini. Ustavili smo se v Kobaridu in si ogledali

spomenik pesnika Simona Gregorčiča in nekoliko proč še pokopališče italijanskih vojakov, ki so padli med prvo svetovno vojno.

Predzadnja naša postaja na našem izletu je bila Trenta. Znamenitost tega kraja je planinski muzej, kateri je vreden ogleda. Še zadnja postaja v Tičarjevem domu na Vršiču in že smo hiteli proti Jesenicam srečni, veseli in zadovoljni, da nam je mladinski izlet lepo uspel.

Da nam je izlet uspel se moramo zahvaliti predvsem obratnemu sindikatu HVŽ in TK ZMS, ki sta nam finančno pripomogla pri organiziranju našega izleta. Zahvala pa velja tudi našemu šoferju tovarišu Pungerčarju, ki nas je srečno vozil in še sam razkazoval znamenitosti krajev skozi katere smo se vozili.

fk



ITALIJA — Kot eno izmed najboljših mini železarn štejejo železarno v Monfalconu, Ima dve električni peči, Danielijevo napravo za kontinuirno vlivanje s tremi žilami in premerom 80—140 mm. Kupuje najcenejše staro železo, ki ga potem stiska v posebni stiskalnici v pakete težke 30

ton, katerih oblika ustreza primeru obeh električnih peči. Z uporabo teh paketov so povečali proizvodnjo peči za 25% in znižali porabo električnega toka za 60 kWh/t jekla. Pri tej železarni je tudi predvidena lokacija za bodočo proizvodnjo metaliziranih peletov.

Srečanje prijateljev koroških Slovencev - delovni dogovor za še večjo medsebojno povezanost

Sobotno srečanje prijateljev koroških Slovencev v delavskem domu na Jesenicah ni bilo samo družabnega značaja, temveč je bil to tudi pregled kulturne ustvarjalnosti na Koroškem in delovni dogovor za večjo medsebojno povezanost v krepitevi slovenske narodnostne skupnosti v Avstriji. Srečanja se je poleg nekdanjih borcev — prostovoljcev za severne meje in koroških partizanov, udeležilo tudi več družbenopolitičnih in kulturnih delavcev, med njimi tudi predsednik občinske skupščine France Žvan, predsednik občinskega odbora ZZB NOV Franc Konobelj — Slovenko, predsednik ZKPO Joža Varl, predsednik kulturno-umetniškega kluba Tone Čufar — Miha Klinar in številni drugi. Med gosti iz Koroške so pozdravili predsednika Koroške prosvetne zveze Hanzija Weissa, literarne ustvarjalce in kulturne delavce prof. Janka Messnerja, Valentina Polanška, Andreja Kokota, Gustava Januscha in Stefana Pintarja ter vokalni oktet SPD Danica iz Šentvida v Podjuni, ki ga je vodil Hanzi Kežar. Med gosti pa so bili tudi štirje predstavniki radovljiške občine.

Po pozdravu predsednika občinskega odbora ZZB NOV Franca Konobelja-Slovenka, je Joža Varl govoril o problemih koroških Slovencev in nalogah matične domovine, predsednik Hanzi Weiss pa je spregovoril o njihovi borbi za ohranjanje slovenske besede in krepitev slovenske narodnostne skupnosti na Koroškem ter se zahvalil za dosedanje uspešno sodelovanje in stike z jeseniško občino. V kulturnem programu je sodeloval moški pevski zbor Jeklar pod vodstvom Janeza Ponikvarja in vokalni oktet s Koroške, ki je izredno občuteno in kultivirano zapel nekaj slovenskih koroških pesmi. Člani odra mladih, amaterskega gledališča Tone Čufar pa so brali literarne prispevke koroških besednih ustvarjalcev: Januscha, Messnerja, Lipuscha, Kokota, Polanška in Schlapperja. Sledil je tovariški večer. Ob prijetnih zvokih glasbe, so izmenjali mnogo mnenj in stališč ter sklenili nova ter utrjevali stara prijateljstva.

V nedeljo, 26. septembra so bili koroški Slovenci gostje kulturno umetniškega kluba Tone Čufar. V dopoldanskih so se na Lipniški planini na Jelovici poklonili spomenu padlega heroja Joža Gregorčiča-Gorenjca in njegovih 25 soborcev. Pot so nadaljevali v partizanski dom na Vodiški planini, kjer so imeli po kosilu skoraj dveurni razgovor, kateremu so prisostvovali skoraj vsi gostje iz Koroške in predstavniki kulturnega življenja občine ter člani kulturno umetniškega kluba Tone Čufar.

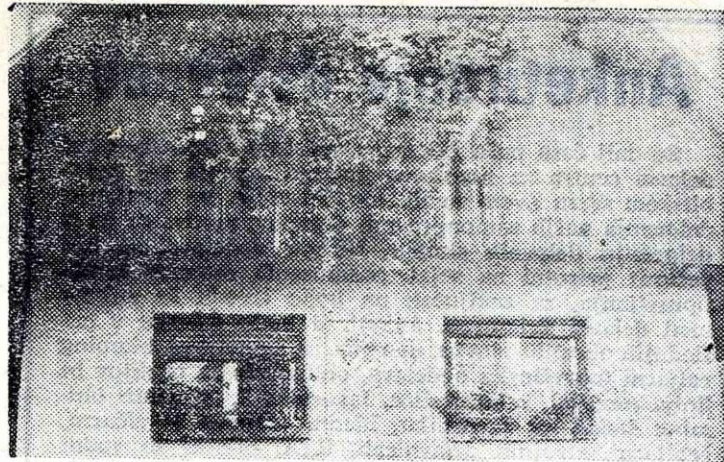
V razgovoru so izmenjali številna mnenja in informacije o vprašanju slovenske narodnostne skupnosti na Koroškem in o njenih, še do sedaj nepriznanih in neuresničenih pravicah v pogledu dvojezičnega šolstva, dvojezičnih napisov in drugega. Bili so enotnega mnenja, da je narodnostno vprašanje Slovencev na Koroškem predvsem kulturno vprašanje, vprašanje morale — zavesti, osebne odgovornosti, vesti, osveščenosti itd. Poleg napak in slabosti, ki se kažejo v samem boju koroških Slovencev za svoje narodnostne pravice, tudi matična domovina ni v svojih diplomatskih in političnih odnosih z Avstrijo

na teh vprašanjih dovolj naređila. Saj je vprašanje narodnostnih pravic Slovencev v Avstriji vprašanje humanizma, vprašanje osnovnih človekovih pravic, ki so priznane s svetovno deklaracijo o človekovih pravicah. Na osnovi zelo iskrenega in vsestranskega razgovora, so izluščili nekaj konkretnih nalog, ki jih bodo družbenopolitične in kulturne organizacije vnesle v svoje programe dela, da povečajo in konkretizirajo medsebojne stike predvsem na kulturnem področju. Poskušali pa bodo tudi vplivati prek raznih republikanskih dejavnosti, da se narodnostno vprašanje Slovencev na Koroškem čimprej reši v smislu avstrijske državne pogodbe. Ena pomemb-

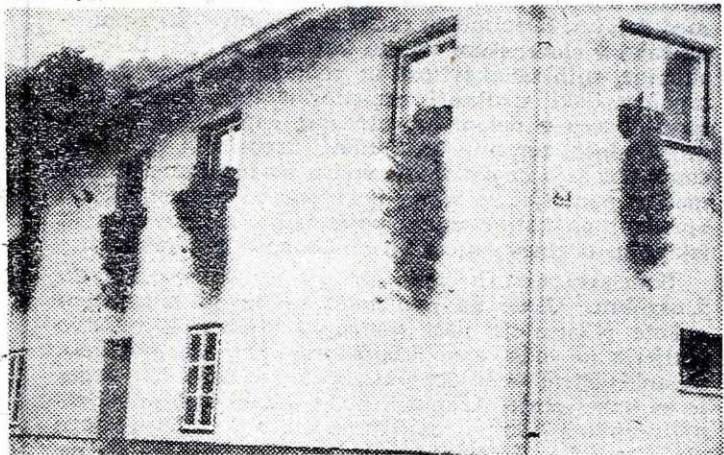
nih nalog pa je tudi, da v matični domovini uveljavljamo dvojezičnost v prospektih in letakih namenjenih turistom in da se Slovenci iz matične domovine na Koroškem ponasamo kot Slovenci.

V razgovorih je bila podana tudi ocena literarnih prispevkov koroških rojakov v peti številki LISTOV, kulturno umetniške priloge Železarnja. Poudarjeno je bilo, da so nekateri prispevki celo presegle sodobna literarna ustvarjanja v matični domovini in da so pomemben prispevek k duhovnemu snovanju Slovencev nasploh. To pa pomeni tudi prebujenje in nastajanje nove kvalitete besedne in likovne umetnosti med našo narodnostno skupnostjo na Koroškem. Le-to pa pomeni tudi velik optimizem v pogledu negovanja in krepitev narodne zavesti med Slovenci na Koroškem.

Razgovori, ki so bili izredno iskreni in prijateljski, so še bolj zblížali kulturne, literarne in javne delavce z obeh strani Karavnk ter dokazali, da čutijo in želijo vsi enako v pogledu slovenske narodnostne skupnosti na Koroškem. Slovo je le potrdilo, da bo takih srečanj še več in da besede niso bile izrečene tjavdan in da bo besedam sledila akcija, delo, nova snovanja in novi rezultati.



V okviru akcije LEPE ROŽE, smo se ustavili na Blejski Dobravi pri hiši 68 v kateri ima Ivanka Povšin polna okna rož, posebno bogato pa so se razrasle na lesenem balkonu



Druga na Dobravi zelo prizadevna pri gojitvi rož je Pepca Kežar, ki kot vidimo na sliki, je pridno skrbela, da so na njenih oknih zrasli tako dolgi nageljni

Počastili smo spomin padlih borcev Toneta in Jožeta Koder

Malo je tako lepih in pri srčnih slovesnosti, kot je bilo to 26. septembra pri odkritju spominskih plošč padlimu bratoma Jožetu in Tonetu Koder, ter Simonu Kosu, v hribovski vasi Nemški Rut na Tolminkem. Koder Jože je padel na Stolu 20. februarja 1941, njegov brat Tone dve leti za tem pri Kobaridu, Simon Kos pa je bil decembra 1941 ustreljen nekje pri Trstu. Odročna hribovska vas, kamor se sicer v zadnjem času pride lahko tudi z avtomobilom, je dala v času NOB številne borce. Tu pa so dobivali vedno zatočišče nešteti kurirji in partizanske enote, ki so bile na poti z Gorenjske na Primorsko in v Benečijo, ali pa v obratni smeri, ker ta kraj ni poznal izdajalcev.

Številno udeležbo domačinov z Nemškega Ruta in Granta, so povečali na tej svečanosti tudi udeleženci iz drugih okoliških krajev in iz Tolmina, prišli pa so domov tudi vaščani, ki živijo v drugih krajih naše črje domovine. Še posebno dobrodošla je bila delegacija občinske organizacije ZZB NOV z Jesenic, ki se je te slovesnosti udeležila s svojim praporom, saj sta se oba padla brata Koder na našem terenu priključila borcem proti okupatorju in to že leta 1941.

Oba govornika sta pred od-

kritjem spominskih plošč poudarjala predanost padlih borcev svojemu narodu, saj so se vsi trije še zelo mladi vključili v borbo za pravice in obstoj svojega naroda. Spadali so v vrste tistih naših ljudi, ki so se že mnogo let pred drugo svetovno vojno priključili protifašistični organizaciji TIGR na Primorskem in v njej aktivno sodelovali. Prenašali so slovensko čtivo iz Jugoslavije, sodelovali pri raznih sabotažnih akcijah in podobno. Eden izmed govornikov je omenjal, kako so še nekateri vaščani že leta 1932 zaprisegli pred padlimi borcema Ferdotu Kravanja in Danielu Zelen, obeh starih znancev predvojnih jeseničanov, ki sta zahajala čez mejo in vodila to organizacijo. Pri tem je omenjal tudi pok. Nikolaja Lončnerja, enega prvih članov organizacije TIGR v Nemškem Rutu, ki je kasneje pobegnil in se z družino naselil na Jesenicah. Nemci so ga že maja 1941. aretirali in potem 30. decembra 1941 ustrelili kot talca v Dragi pri Begunjah, družino pa so izselili v Nemčijo.

Spominsko ploščo prvoborcema Jožetu in Tonetu Koder je odkril Kozar Karol Romi, ki je bil soborec obeh padlih in pozdravil prisotne v imenu občinskega odbora

ZZB NOV na Jesenicah, njegova žena Ivanka, tudi tedanja soborka padlih pa je tja položila venec naše organizacije. Močno je bila ganjena 86 letna mati padlih Kodrov, ko sta jo pozdravila soborca padlih sinov in ji podarila knjigo »Pod Mežakljo in Karavankami smo se uprli.«

Kulturni program je izvajala šolska mladina iz Pod-

brda in pevski oktet iz Škofje Loke. Popoldne pa so si lahko še ogledali film Bitka na Neretvi. Spominske plošče padlimu bratoma Jožetu in Tonetu Koder ter ustreljenemu Simonu Kosu pa bodo še poznim rodovom pričale o ljudeh tega kraja, ki so se uprli sovražnikom svojega naroda in so pri tem izgubili svoja mlada življenja.

Srečko Šorli

Pred jutrišnjim koncertom trboveljskih pevcev

Po daljšem premoru bomo jutri spet slišali pevce iz Trbovelj, ki so skoraj vsako leto gostje javniške Svobode. V letošnjem letu so pod vodstvom zborovodje prof. Ponikvarja pripravili nov celovečerni program narodnih in umetnih pesmi. Zanimanje za zborovsko pesem je med mladimi ljudmi v Trbovljah izredno veliko, zato je tudi mešani pevski zbor Svoboda II sestavljen v glavnem iz mladih pevcev. Jutrišnji koncert sodi tudi v okvir priprav za revijo pevskih zborov, ki jo organizira zavska pevska skupnost v Trbovljah. V kolikor bodo dane možnosti, pa naj bi na Javorniku izvedli srečanje zborov,

na katerem naj bi sodelovali poleg domačih tudi nekateri zamejski zbori.

Izmenjava koncertov in obiskov med člani javniške in trboveljske Svobode je že tradicionalna, pevski zbor Svoboda II Trbovlje pa letos prvič vrača obisk tudi pevskega zboru Jesenice, ki je pod vodstvom prof. Škoberneta s celovečernim koncertom gostoval v Trbovljah. Upravni odbor javniške Svobode in odbor pevskega zbora Jesenice, vabita ljubitelje petja, da se koncerta, ki bo jutri zvečer ob 19.30 v dvorani delavskega doma na Javorniku, udeležijo v čim večjem številu.

FILM • FILM • FILM • FILM • FILM

V deželi palčkov

Kot kaže, bodo na Jesenicah spet uvedli rednejše matineeje, to je dopoldanske filmske predstave, namenjene predvsem otrokom. Tako so v nedeljo, 26. t. m. ob 10. uri dopoldan predstavili našim malim gledalcem prikupen otroški film v produkciji Walta Disneya z naslovom v deželi palčkov.

Film je verjetno razveselil marsikatero mladega, pa tudi starejšega ljubitelja filmske umetnosti, saj se je filmu lahko od srca nasmejal in pozabil na težave, ki ga bodo obsule, ko bo zapustil kino dvorano. Starejšim gledalcem pa je film verjetno pričaral spomine na brzskrbne, otroške dni, popeljal jih je v sanjski svet pravljic. Zdaj pa naj na kratko orišem vsebino tega filma: po gozdni cesti se peljejo dedek, vnuk in vnukinja. Ker postanejo lačni, se odločijo, da bodo malicali. Mala deklica zaide globlje v gozd in vidi škrate, pravega pravcatga škrate, ki ji zaupa veliko težavo: ubogi fant se ne more poročiti, ker v gozdu ni nobene škratinje. Deklica pokliče dedka, ki odpelje škrate in njegovega starega očeta v mesto, da bodo prenočili, potem pa našli gozd, kjer je veliko malih škratinj. Toda v hotelu opazi škrate nek lastnik cikusa, v katerem nastopajo le spake. Škrata ga seveda zanima in z zvijačo izvabi iz hiše dedka in vnuka, tako da škrate ostaneta sama. Brž ju vrže v košaro in odnese. Ko se dedek vrne, je ves žalosten, ko opazi, da sta škrate izginila. Na pomoč pokliče nekatere ljudi iz svojega velikega podjetja, člane varnostne službe. Vsem se seveda zdi, da je njihov šef resno zbolel in po zvijači ga spravijo v norišnico. Vnučka ga seveda rešita, vsi skupaj najdejo oba škrate in ju odpeljejo v gozd, v katerem je škratinj zares dovolj, saj so se morale za lepega škrate celo boriti: tista, ki ga je prva ujela, ga je dobila za moža. S tem pa se ta pravljica pravzaprav konča.

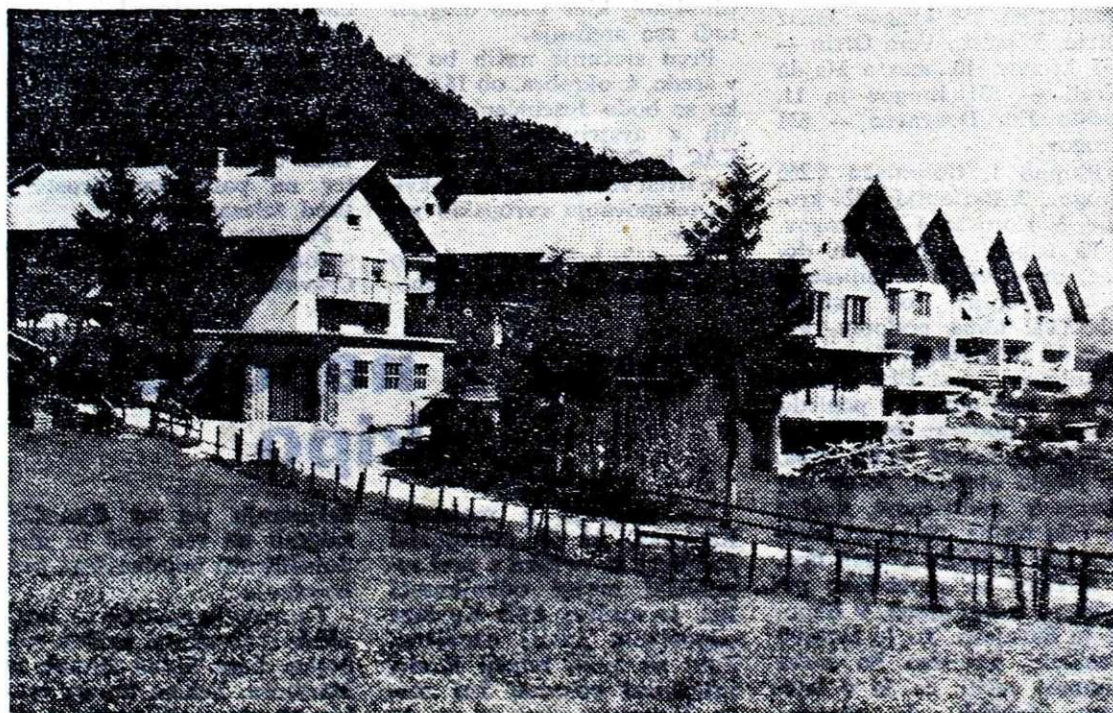
Kaj bi ji lahko zapisali ob rob? Sicer je zgrajena nekoliko spektakularno, celo šablonsko, a spretni režiser Robert Stevenson je napravil vse, da to ne bi bila. Tako je nastala lahkotna pravljica komedija z glasbo, ki pa je za otroke več kot primerna, saj jih razvedri, obenem pa pouči o nekaterih važnih življenjskih resnicah. Morda so le junaki orisani preveč črno-belo; zato se lahko zgodi, da si otroci takih junakov zaželejo še in še, žal pa jih potem lahko občudujejo največkrat le v slabih, cenjenih kavbojskih filmih. Sicer pa se ta film odlikuje tudi z zelo lepimi posnetki narave, ki v mladem človeku vzbudijo le tisto lepo, pozitivno stran njihove duševnosti. Zelo dobra sta tudi mlada igralca, deček in deklica, ki ste ju lahko videli že v filmu Mary Poppins, ki je na Jesenicah že igral in je bil tudi namenjen predvsem otrokom.

Tako nas je torej Walt Disney, neutrudljivi (žal že pokojni) mojster filmske umetnosti za otroke spet popeljal v čudovit, nepokvarjen svet pravljic, svet radosti, veselja in uživanja.

Za to pa smo mu lahko iz srca hvaležni, saj nas je spet odpeljal (vsaj za uro in pol) daleč od sveta resničnosti, od sveta problemov in tegob, od sveta, ki nas obdaja.

Igor Škrij

FILM • FILM • FILM • FILM • FILM



Na Hrušici »raste« novo naselje stanovanjskih hiš

Gledališče Tone Čufar pred novo sezono

Lani amatersko gledališče Tone Čufar ni uspelo uresničiti svojega delovnega programa, ker sta vse od poletja do aprila meseca bila oder in dvorana neuporabna zaradi preurejanja in montaže centralnega ogrevanja. Gledališče je lansko jesen po okoliških odrih odigralo najprej igro Williama Inga Piknik, sezono pa so odprli z novo premiero šele v aprilu in sicer s Cankarjevim Pohujšanjem v dolini Šentflorjanski, s katerim so proslavili tudi 25. obletnico obstoja in dela amaterskega gledališča na Jesenicah. Sledila je premiera mladinske igre Pavla Golia Jurček. Vsaj deloma pa so bili ljubitelji gledališča za okrnjeno gledališko sezono poplačani s XIV. srečanjem gledaliških skupin Slovenije, na kateri so poleg domače, lahko videli še sedem najboljših predstav slovenskih amaterjev. Gledališče je julija sodelovalo s Pohujšanjem še na jubilejnim 15. festivalu gledaliških amaterjev Jugoslavije na Hvaru in se s predstavo spet uveljavilo kot eno najboljših amaterskih gledališč v državi.

Pred dnevi pa sta gledališki in umetniški svet sprejela tudi okvirni repertoar za sezono 1971/72 in delovni program do 31. decembra letos. Okvirni repertoar obsega po večini dela, ki so bila izbrana že za lansko sezono.

Sedemindvajseto sezono 1971/72 bodo začeli z uprizoritvijo drame ameriškega dramatika Eugena O'Neillja Strast pod brestii. Drama obravnava ljubezenski trikotnik med očetom, sinom in

drugo ženo oziroma mačeho. V ta trikotnik pa je vpletena tragična sla po posesti. Kavbojsko okolje, farma koncem prejšnjega stoletja, daje drami še posebno privlačnost. Drugo dramsko delo letošnje sezone amaterskega gledališča Tone Čufar pa naj bi bila več kot 2000 let stara komedija, starogrškega komediografa Aristofanesa Lizistrata. Komedija je še danes zelo aktualna, saj na vesel način obravnava krvav človeški problem vojno. Atenke, ki jim je dovolj čakanja mož, ki se nenehno potikajo po vojnah, se preoblečejo v moške in v parlamentu zglasujejo zakon, po katerem se vsaka žena vojskujočega se moža lahko upre izpolnjevanju zakonskih dolžnosti.

Seveda možem vojakom, ki pridejo domov med dvema vojnama, ne preostane drugega, kot da sklenejo mir. Veselo in zanimivo komedijo bo režiral gost iz Ljubljane Marjan Belina.

Kot vedno doslej bo tudi za najmlajše gledalce gledališče ob novoletni jelki uprizorilo mladinsko delo, ki pa še ni dokončno izbrano. Poleg teh treh premier do konca leta, pa naj bi v drugi polovici sezone gledališče uprizorilo še tri ali štiri premiere, ki bi jih režirali domači pa tudi režiserji-gostje. Te tri ali štiri premiere bo gledališče izbralo iz preostalega okvirnega repertoarja.

Ta obsega iz slovenske dramatike komedijo Bratka Krefta Malomeščani, iz jugoslovanske dramatike pa dramo Iva Vojnovića Ekvinokcij. Svetovna klasika je zastopana s komedijo Carla Goldonija Prebrisana vdova in s tragedijo Williama Shakespeara Romeo in Julija. Moderna dramatika pa je v repertoarju zastopana še z eno izmed iger ameriškega dramatika Teneeseja Williama in s kriminalko Agathe Christie Deset zamorčkov. Seveda pa bo gledališče ta okvirni repertoar dopolnilo tudi s kakšnim drugim dramskim delom, če bo potrebno.

Repertoar je na dostojni umetniški višini, dovolj pester in zelo zanimiv za najširšo publiko. Kako bo tudi uresničen, pa je razumljivo odvisno ne samo od režiserjev in zavzetosti ter delovne ustvarjalnosti igralcev in igralk jeseniškega amaterskega gledališča, temveč v nemajhnini meri tudi od naklonjenosti in številnosti jeseniške publike. Centralno ogrevanje, ki bo sredi oktobra priključeno na Zelezarno, bo po dolgih letih mraza zagotavljalo toplo počutje vsem sodelujočim na odru in gledalcem v dvorani. Nemara bo to toplo počutje povzročilo tudi splošno toplejše vzdušje na odru, v dvorani in gledališču zagotovilo spet tako kulturno poslanstvo in odrsko ustvarjalnost, kakršne smo bili vajeni pred leti.

SPREJEMAMO NOVE IGRALKE IN IGRALCE

Amatersko gledališče Tone Čufar razpisuje sprejem novih igralcev in igralk. Zaželeni so zlasti kandidati stari nad 20 let. Vsi, ki čutite veselje do igralskega udejstvovanja na odru se prijavite pisмено na naslov Gledališče Tone Čufar Jesenice ali osebno vsak dan od 10. do 14. ure v pisarni gledališča.

Otvoritev slikarske razstave na Jesenicah

V soboto, 25. septembra je bila otvoritev slikarske razstave, v mali dvorani Delavskega doma na Jesenicah. Navzoči so bili kulturni in družbeno-politični delavci iz jeseniške občine. Razstavo so si ogledali tudi nekateri koroški Slovenci, ki so v soboto in nedeljo obiskali Jesenice. Navzočim se je predstavil tudi avtor razstavljenih del MARJAN SKUMAVC, ki prvič razstavlja na Jesenicah. Zanimivo je, da je to njegova prva samostojna razstava, čeprav že več let aktivno de-

luje na področju likovne umetnosti.

Njegova dela so v olju, linorezu in lesorezu. Razstavljenih je enaindvajset del, ki jih je ustvaril letos poleti. Prevladujejo podobe preprostih ljudi. Jedro njegovega umetniškega ustvarjanja je človek, medtem, ki ga narava ne privlači.

Razstava bo odprta do 6. oktobra in sicer vsak dan od 9. do 12. ure in od 14. do 19. ure. Ljubitelji likovne umetnosti, nikar ne zamudite lepega kulturnega užitka!

Janko Rabič

Uspešen zaključek poletne strelske sezone

Majda Kralj 4. na državnem prvenstvu

Ob 16. do 19. septembra 1971 je bilo v deževnem in zelo mrzlem vremenu v Sarajevu državno prvenstvo v streljanju z malokalibrsko puško standard in proste izbire za člane in članice. Tega tekmovanja sta se udeležila člana našega kolektiva Majda Kralj in Janez Otrin. Medtem ko Vera Otrin zaradi službe ni mogla sodelovati. Uspeh, ki sta ga dosegla je več kot zadovoljiv, če primerjamo ugodnosti, ki jih imajo strelci v SR Hrvatski, Srbiji ter

Bosni in Hercegovini. Toda o tem pozneje.

Majda Kralj je dosegla v trostavu s to puško osebni rekord in s 552 krogi od 600 možnih zasedla odlično 4. mesto, kar je bilo proti pričakovanju, medtem ko je v olimpijskem meču dosegla s 3556 krogi 27. mesto. Tudi Janez Otrin je dosegel pomembne rezultate. V olimpijskem meču 585 krogov, trostav 548 krogov 24. mesto, trostav proste izbire 1118 krogov 14. mesto.

Pri tem pa je treba omeniti, da se morajo naši strelci na državnih prvenstvih boriti na strelni liniji s profesionalci in polprofesionalci, da strelci iz drugih republik uporabljajo najboljšo municijo iz uvoza, medtem ko je našim strelcem na razpolago naša domača municija, ki pa je mnogo slabša od uvožene. Omeniti je treba, da imajo strelci v drugih republikah skupne priprave pred prvenstvom, imajo plačane trenerje, štipendije, poleg tega pa stimulacije na dosežene rezultate. Vsakemu obetajočemu strelcu omogočijo v družini vse kar potrebuje: jopič, najboljše orožje, daljnogled itd.

Kaj pa pri nas? Preciznega orožja sploh nimamo, puške izposojene od strelske zveze Slovenije pa imajo za seboj že deset in večletno dobo in so že precej iztrošene. Nima jopičev, ustreznih daljnogledov in ostalih pripomočkov za dobre in uspešne priprave naših strelcev.

Vse to navajamo zaradi tega, da seznanimo bralce v kako neenakopravnem položaju so naši strelci, ko tekmujejo na raznih tekmovanjih in državnih prvenstvih in da bi toliko bolj cenili vsak njihov dosežek.

V nedeljo, 26. septembra je bilo za naše tekmovalce — strelce zadnje tekmovanje z MK puško v tej sezoni. Na tradicionalnem troboju desetčlanskih ekip Furlanija — Koroška — Gorenjska, devetem po vrsti, je sodelovalo pet naših strelcev, ki so uspešno zastopali Gorenjsko in z doseženimi rezultati priborili zmago naši ekipi.

Prvo mesto med posamezniki je dosegel z zelo dobrim rezultatom 558 krogov Janez Otrin, 5. mesto Vera Otrin — 535 krogov, 10. mesto Majda Kralj — 531 krogov in 11. mesto Edi Dobravec — 531 krogov.

Ekipno 1. Gorenjska 4.266 krogov, 2. Furlanija 4.228 krogov, 3. Koroška 4.222 krogov.

Ta uspeh je ponoven dokaz, da strelska organizacija dela, čeprav od strani ObSZTK nima podpore, katero bi na podlagi doseženih rezultatov zaslužila. Tako mačehovski odnos, v pogledu finančne podpore strelski organizaciji, kakor je bil letos, še nismo občutili. Kako naj gremo v množičnost, katere bi bila nujna, če pa ni sredstev, da bi lahko poslali npr. 5 strelcev na republiško prvenstvo v Ljubljano, v Skopje in Sarajevo. To je namreč problem, katerega bo treba čimprej rešiti, če je v interesu ObSZTK, da strelska organizacija sploh še obstoja.

JK

OBVESTILO

Z reorganizacijo preklapljanja telefonskih aparatov iz telefonskega omrežja tovarne na zunanje telefonsko omrežje ptt Jesenice, se je v to omrežje vključilo, dne 20. septembra 1971 gostinsko podjetje ZELEZAR Jesenice, c. Zelezarjev 26. Od tega dne dalje veljajo in se uporabljajo za to podjetje naslednje telefonske številke:

81 — 164 direktor podjetja
81 — 047 računovodstvo
81 — 262 personalna služba
81 — 492 družbena prehrana — upravnik
81 — 364 družbena prehrana — ekonom
81 — 488 restavracija Kazina — upravnik
81 — 594 kadrovski dom Jesenice
81 — 128 samski dom Plavž
81 — 364 samski dom Sava

Hkrati s to spremembo se je za GP »Zelezar« obdržalo na telefonskem omrežju tovarne telefonske priključke z naslednjimi številkami:

969 (dvojček) — referent za vzdrževanje, čistilke in finančno knjigovodstvo

+ 974 — Kazina — govorilnica

977 — skladišče družbene prehrane — kantina

+ 979 — samski dom Sl. Javornik — vratar

Člane delovne skupnosti in ostale koristnike telefonskih zvez prosimo, da upoštevajo te spremembe.

Prva zmaga v letošnji sezoni

V nedeljo je bilo odigrano četrto kolo prvenstvenih nogometnih tekem v ZCNL. Na Jesenicah je gostovala enajsterica iz Pirana. Tekma pa se je končala z rezultatom 2:1 za domače moštvo. Strelca obeh golov za Jesenice sta bila Pavlič v prvem polčasu in Komelj v drugem polčasu.

Začetek tekme je obetal, da bodo številni gledalci videli lepo tekmo dveh dokaj enakovrednih enajstev. Žal pa je bilo tako le dobrih petnajst minut. Najprej so povedli Jeseničani z golom Pavliča, kmalu pa so gostje tudi izenačili. Po prejetem голу so Jeseničani precej popustili, tako da smo v drugem polčasu videli slabo in nezanimivo tekmo. Sicer je res, da so domači nogometaši dosegli prvo zmago in

dragoceni dve točki, vendar vse kaže tako, da še vedno niso premostili začetnih težav ob prehodu iz nekdanje gorenjske nogometne lige v ZCNL. Sicer je res, da enajsterice, ki tekmujejo v tej ligi, Jeseničanom niso poznane, vendar kljub temu bi morali zaigrati bolj energično in učinkovito. Tudi gostje iz Pirana so se predstavili kot dobra uigrana ekipa, vendar jim ni uspelo osvojiti točke na Jesenicah. Rezultat bi bil lahko še večji v korist domačega moštva, če bi bile izkoriščene številne priložnosti.

V nedeljo, v petem kolu Jeseničani gostujejo v Zagorju. Menimo, da bodo z bolj odločno ter učinkovito igro lahko dosegli vsaj tak rezultat, da ne bodo ogrozili razmeroma dobrega petega mesta na lestvici ZCNL.

Razburljivo srečanje mladih nogometašev v Trbojah

V nedeljo 26. t. m. dopoldan je mladinsko moštvo NK Jesenice gostovalo pri sovrstnikih v Trbojah. V zelo razburljivem srečanju so zmagali mladi jeseniški nogometaši z rezultatom 3:1.

Tekmo bi lahko razdelili na tri dele. V prvem delu igre, ki je potekala v meglenem vremenu, so Jeseničani imeli veliko premoč in zelo hitro povedli z 1:0. S tem rezultatom so odšli tudi na odmor. Po odmoru se je megle dvignila in posijalo je sonce, ki je hitro osušilo teren. Domači nogometaši so se prizadevali da izenačijo in nastopil je drugi kritičen del za Jeseničane, v katerem so prejeli tudi gol, predvsem zato, ker so popustili napa-

dalci in vezna vrsta. Trener Frelj je spremenil taktiko igranja Jeseničanov, ki jim je to prineslo še dva gola, ob številnih prepuščenih možnostih. Zmaga Jesenic je zaslužena in lahko bi bila izražena s še večjim rezultatom.

Za Jesenice so igrali: Bajz, Trobič, Dabič, Muršes, Ilič, Panič, Kovačič, Cimirotić, Radović, Hozdžić (Nuždič) in Maraš.

Pionirsko moštvo je v soboto popoldne na domačem terenu premagalo pionirje NK Kranj s 3:1.

V nedeljo se bo mladinsko moštvo Jesenic na domačem terenu pomerilo s sovrstniki NK Kranj. Zmaga bi pomenila prodor Jesenic v vrh tabele.

M. Cimirotić

HOKEJISTI PRED NOVO SEZONO

S hladnejšim vremenom se tudi zanimanje za hokej na Jesenicah povečuje. Žal bomo v letošnji sezoni videli bolj malo tekem naših hokejistov na domačem ledu. V teh dneh namreč začnajo, sicer zaradi objektivnih in subjektivnih vzrokov precej z zamudo, z montažo strehe nad drsalščem.

Jeseniški hokejisti že nekaj časa trenirajo v hali Tivoli v Ljubljani, kjer bodo odigrali tudi vsa srečanja.

Prvo srečanje naših bo že v sredo, 6. oktobra, ob 18. uri, ko se bodo Jeseničani pomerili z avstrijskim prvakom KAC iz Celovca. To bo srečanje dveh starih rivalov v okviru tekmovanja evropskih prvakov.

Jeseniški hokejisti že četrto leto tekmujejo v tem tekmo-

vanju z več ali manj uspeha. Morda bodo imeli letos več sreče in dosegli uspeh, ki bi ga glede na kvaliteto jugoslovanskega hokeja zaslužili.

Za srečanje v Ljubljani bo prav gotovo tudi na Jesenicah in na Gorenjskem dosti zanimanja. Predvidoma bodo turistične organizacije pripravile več avtobusov za prevoz v Ljubljano, ljubitelje hokeja pa je treba opozoriti, da je mogoče v predprodaji kupiti vstopnice tudi na Jesenicah in sicer v pisarni športnega društva Jesenice Podmežakljo ter v prodajalnah Tobaka pri Čufarju na Plavžu, na zahodnem delu železniške postaje ter na parkirnem prostoru pred železarno.

Povratno srečanje obeh nasprotnikov bo 11. oktobra v Celovcu.

Poraz z nepopolno ekipo

Na srečanje z moštvom Kamnika, ki je najresnejši kandidat za prvaka v prvi republiški moški odbojarski ligi, je moštvo ŠSD Kovinar odpotovalo precej okrnjeno. Zato so imeli mlajši igralci priložnost pokazati kaj znaajo. V prvem nizu so se do rezultata 9:7 dobro upirali razigranim domačinom. V na-

daljevanju pa so domačini zaigrali na vso moč in niso dovolili niti najmanjšega presenečenja.

To nedeljo gostuje na Jesenicah renomirano moštvo odbojarskega kluba Branik iz Maribora. Tekma bo na igrišču ob gimnaziji ali pa v telovnici osnovne šole.

T. Š.

Kaj bomo gledali v kinu

Kino RADIO

2. oktobra amer. barv. film **HITRI GONZALES**, ob 15. uri
 2. in 3. oktobra amer. CS barv. film **DIVJI ČLOVEK**, v režiji Robert Mulligan, v gl. vlogi Gregory Peck, ob 17. in 19. uri
 4. oktobra meh. CS barv. film **POJEM ZA PANCHAVILO**, v režiji Simon Sterlieng, v gl. vlogi George Ardisson, ob 17. in 19. uri
 5. in 6. oktobra nem.-angl. barvni film **CAROVNICA IZ VRAZJEGA GOZDA**, v režiji Michael Armstrong, v gl. vlogi Herbert Lom, ob 17. in 19. uri
 7. oktobra amer. CS barv. film **PUSTOLOVEC IZ TEXASA**, v režiji Bad Detichar, v gl. vlogi Rendolf Skot, ob 17. in 19. uri
 8. oktobra zap. nem. barv. film **PEPEL, STRAH IN TREPET ZA PROFESORJE**, v režiji Harald Reinl, v gl. vlogi Hansi Kraus, ob 17. in 19. uri
 9. oktobra amer. barv. film **UBIJALEC V KOLONI**, v režiji Ken Loring, v gl. vlogi Paul Edwards, ob 17. in 19. uri

Kino PLAVZ

2. in 3. oktobra nem.-angl. barvni film **CAROVNICA IZ VRAZJEGA GOZDA**, ob 18. in 20. uri
 3. oktobra amer. barv. risani film **HITRI GONZALES**, ob 10. uri
 4. in 5. oktobra amer. CS barv. film **DIVJI ČLOVEK**, ob 18. in 20. uri
 6. oktobra amer. C Sbarv. film **PUSTOLOVEC IZ TEXASA**, ob 18. in 20. uri
 7. in 8. oktobra amer. CS film **SKRIVNOSTNA JUSTINA**, ob 18. in 20. uri

9. oktobra franc. barv. film **DR. V RDECEM PLASCU**, ob 18. in 20. uri

Kino DOVJE

2. oktobra ital. barv. film **V CASU CHARLESTONA**
 3. oktobra ital.-špan. barvni CS film **SEDEM ŽENA ZA SEDEM KAVBOJEV**
 6. oktobra amer. CS barv. film **DIVJI ČLOVEK**
 9. oktobra amer. CS barv. film **SKRIVNOSTNA JUSTINA**

Kino KRANJSKA GORA

2. oktobra amer. barv. film **PONY EXPRES**
 3. oktobra amer. barv. risani film **HITRI GONZALES**
 3. oktobra amer. barv. CS film **SKRIVNOSTNA JUSTINA**
 5. oktobra meh. CS barvni film **POJEM ZA PANCHAVILLO**
 7. oktobra angl.-nem. barv. film **CAROVNICA IZ VRAZJEGA GOZDA**
 9. oktobra amer. barv. CS film **DIVJI ČLOVEK**

Kino DELAVSKI DOM JAVORNIK

2. oktobra amer. barv. risani film **HITRI GONZALES**, ob 17. uri
 3. oktobra amer. barv. film **PONY EXPRES**, ob 17. uri
 3. oktobra meh. barv. CS film **POJEM ZA PANCHAVILLO**, ob 19. uri
 6. oktobra amer. barv. CS film **SKRIVNOSTNA JUSTINA**, ob 19. uri
 9. oktobra ang.-nem. barv. film **CAROVNICA IZ VRAZJEGA GOZDA**, ob 19. uri
 Vse cenjene obiskovalce vabimo na ogled Disneyeve mojstrovine v barvah **HITRI GONZALES**.



HITRI GONZALES je nova poslastica za mlade obiskovalce kinopredstav. Te dni ga bodo lahko gledali tudi v naših kinematografih

OBVESTILO

Tovarniška konferenca ZM obvešča vse mladinke in mladince, da se bodo v sredi oktobra začele plesne vaje na katerih se bodo mladi imeli možnost naučiti od klasičnih plesov do modernih ritmov.

Prijave sprejema TK ZMS na telefon 269 in 218. Vsa ostala pojasnila dobite ob prijavi!

TK ZMS

ZAHVALA

Ob nenadni in težki izgubi moje drage žene

IVANKE ČELESNIK

se iskreno zahvaljujem vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so jo spremili na njeni zadnji poti in ji darovali vence in cvetje.

Posebna zahvala dr. Čehu za zdravljenje na domu. Zahvala tudi prijateljicam, ki so bile prisotne ob nenadni smrti, tov. Čigoju za nesebično pomoč in vsem, ki so mi izrazili sožalje pismeno ali ustno.

Lepa hvala vsem sosedom za izkazano pomoč, pevcem in vsem lastnikom osebnih avtomobilov za spremstvo na njeni poslednji poti.

Zalujoči: mož Ivan, sestra Pavla in ostalo sorodstvo.

ZAHVALA

Ob prezgodnji smrti našega očeta in brata

JOZETA NOČA

se iskreno zahvaljujem vsem, ki so počastili njegov spomin na domu in ga spremili na njegovi zadnji poti. Zahvaljujem se prodajnemu oddelku komercialnega sektorja Železarne za venec in pozornost ter vsem lastnikom osebnih avtomobilov za veliko uslugo.

Zalujoči: Joži, Lado, Zdravko, Rudi in Andrej z družinami in ostalo sorodstvo.

ZAHVALA

Ob boleči izgubi dragega očeta

LEOPOLDA ŠVENT

se iskreno zahvaljujem vsem sodelavcem iz kadrovskega sektorja za vso pozornost in vsem, ki so počastili njegov spomin na domu v Dobrni pri Celju.

Zalujoča hčerka Vera

ZAHVALA

Ob boleči izgubi drage mame stare mame, babice, tate in tete

IVANE MODERC

se zahvaljujem vsem sorodnikom znancem, sostanovalcem Titove 87, sostanovalcem Murove 1 in terenskemu odboru SZDL Plavž za podarjene vence in cvetje ter izkazano pozornost.

Iskreno zahvalo izrekamo dr. Sajevidu za dolgoletno zdravljenje ter osebnju kirurškega oddelka bolnice Jesenice za nego in pomoč v zadnjih dneh življenja.

Hvaležni smo vsem, ki so ji na kakršenkoli način pomagali, nam izrekli sožalje in jo spremili na njeni zadnji poti.

Hvaležni sin Stanko v imenu sorodstva



V ameriškem filmu **DIVJI ČLOVEK**, ki je te dni na sporedu v naših kinematografih, nastopajo v glavnih vlogah: Gregory Peck, Eva Marie Saint in Robert Foster

ZAHVALA

Namesto venca Petrovi mami Rozi Prevc — so poklonili sodelavci HVŽ železarne Jesenice 200.—N din Socialnemu zavodu Dr. Franca Berglja na Jesenicah.

Zavod bo vse take prispevke namensko uporabil za izboljšanje življenjskih pogojev bolnikov in oskrbovancev.

Vodstvo zavoda se za plemenito gesto najlepše zahvaljuje.

ZAHVALA

Podpisani Stanko Miksič, Naklo, se zahvaljujem svojim bivšim sodelavcem iz konstrukcijske delavnice za obisk na domu in za pomoč, ki so mi jo izročili v imenu kolektiva, sindikalnega odbora in tovarniškega odbora OO sindikata Železarne.

Vsem skupaj prisrčna hvala.

Stanko Miksič
invalidski upokojenec

ZAHVALA

Sindikalnemu odboru valjarne 2400 na Javorniku se najlepše zahvaljujem za denarno pomoč v času moje bolezni.

Ludvik Čehovin,
valjarna 2400, odprema

ZAHVALA

Tovarnišnemu odboru osnovne organizacije sindikata Železarne se iskreno zahvaljujem za odobreno brezplačno bivanje v Biogradu na moru ob moji upokojitvi. Svojim sodelavcem želim na delovnih mestih še veliko uspehov.

Franc Kralj,
strojno vzdrževanje

IZGUBLJEN DEŽNIK

Dne, 18. 9. 1971 sem zgubila dežnik črne barve z rdečimi cvetovi. Poštenega najditelja prosim, da ga odda proti nagradi vratarju pri glavnem vhodu železarne Jesenice.

Upravni odbor Trgovskega podjetja ROŽCA Jesenice

OBJAVLJA

6 (šest) prostih delovnih mest kurjačev peči centralne kurjave v sledečih samopostrežnih trgovinah podjetja:

v Gozd Martuljku,
na Jesenicah pri Čufarju in v Bokalovi ulici,
na Javorniku,
na Mjejski Dobravi,
v Zircu.

Zaposlitev ima značaj delovnega razmerja za določen čas (predvidoma za šest mesecev) od 3 do 4 ure dnevno.

Pogoj za sprejem je strokovno znanje potrebno za kurjenje peči centralne kurjave.

Prijave sprejema tajništvo podjetja do 10. oktobra 1971.

Četrnič prvakinja Slovenije

V soboto so naša dekleta z izredno igro ponovno dokazale, da so še vedno najboljše v Sloveniji. Prepričljivo so premagale drugouvrščeno ekipo Ježice iz Ljubljane. S tem so si praktično že zagotovile četrti zaporedni naslov prvakinja Slovenije in to kljub temu, da je v ligi sodelovala tudi ekipa Olimpije — bivši član zvezne lige.

V sobotnem derbiju so naša dekleta pričela zelo uspešno. Z izredno požrtvovalno igro v obrambi in z dokaj učinkovito igro v napadu, so povedle že v prvih minutah za nekaj točk. Gostje, ki so bile tudi izredno učinkovite, pa se niso takoj predale. Zelo nevarno so se približale našim dekletom v sredini prvega polčasa. Izredno ostra igra v obrambi je imela tudi svoje posledice. Steber obrambe Jeseničank Bertonec, je imela že ob koncu prvega polčasa štiri osebne napake. Vendar pa se je prvi del končal z vodstvom domačink za deset točk.

V drugem delu srečanja se je pričela borba za vsak koš. Žilava obramba gostij ne popušča in naše napadalke le s težavo dosega koše. Tudi pod našim košem je vroče. Le s težavo naša dekleta zastavljajo napade gostij, ki

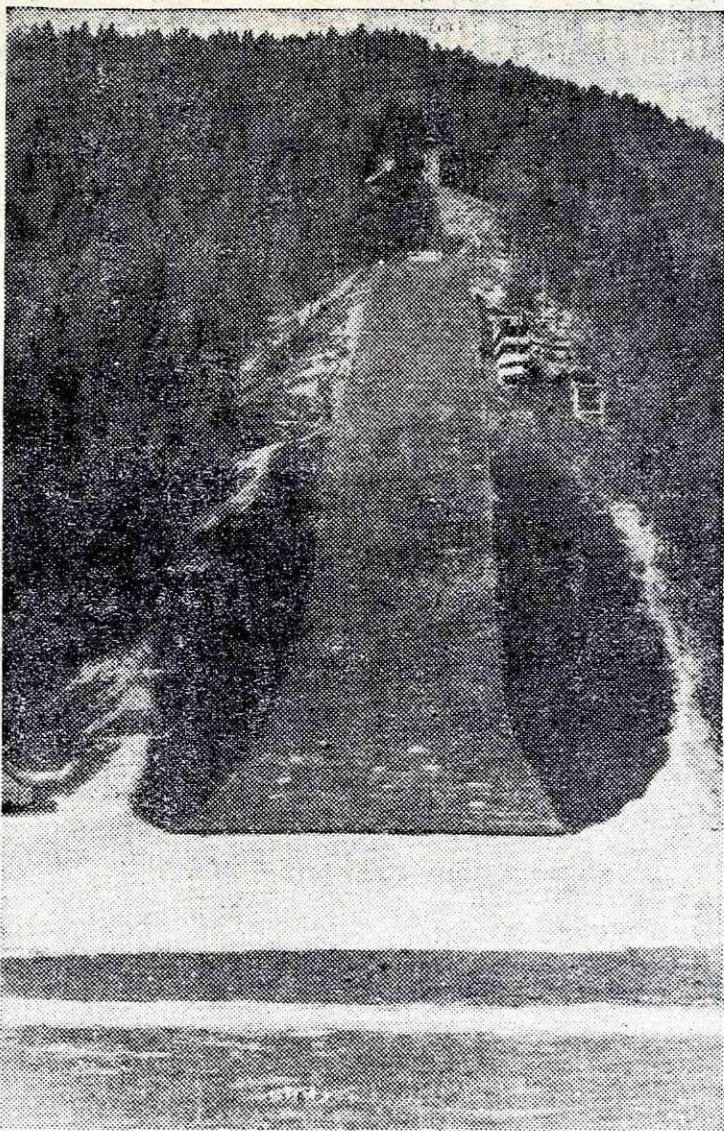
so izredno razpoložene v metih od daleč. Vendar pa se tehtnica zmage počasi nagiba v našo korist. Vodstvo 15 točk, je dovolj, da ni ogrožena zmaga Jeseničank. Niti potem, ko morajo iz igre najboljše igralko Jesenic — Vudričeva, Bertonec in Benedičičeva. Končni rezultat 73:60 (40:30) je realni prikaz sil na igrišču.

Koše so dosegle: Vudrič 31, Bertonec 18, Benedičič 10, Ivnik 6, Volarič 6, Vojatovič 2.

S tem, ko so si naša dekleta praktično že zagotovile naslov prvakinja, pa se zopet postavlja pred jeseniško športno javnost vprašanje njihovega sodelovanja na kvalifikacijah za vstop v zvezno ligo. Morda je to eden zadnjih trenutkov, da s tem ekipo obdržimo skupaj, kajti deklet se počasi loteva malodušnost in nezainteresiranost za domače tekmovalce, kjer že nekaj let praktično ne poznajo poraza. Zato jeseniška ženska ekipa postavlja pred vse športne in družbene forume odprto vprašanje, na katerega pa tudi želi odgovor:

Ali nam boste omogočili kvalifikacije in redno tekmovalje v zvezni ligi, v kolikor se bomo vanjo uvrstili.

B. F.



160-metrška skakalnica v dolini pod Poncami je dobila »novo obleko«

Odbojka

V nedeljo, 26. septembra je jeseniška ženska ekipa v postavi: Felc, Mahnič, Filipaj, Čehajič, Nemec in Komic premagala ekipo TVD Partizan Celje v sestavi Jukič, Planteu, Stojkovič, Lesjak, Kolar, Mežnarič, Hvala, Doberšek in Pečovnik z rezultatom 3:2 (—12, —10, 12, 11, 10).

V prvem in drugem setu se domačinke niso mogle otresti pritiska Celjank in so oba seta izgubile. Ko je že vse kazalo, da bo tekma izgubljena, so se zagrizle in vse tri nadaljnje sete odločile v svojo korist. Celjska ekipa je igrala dobro, ima pa tudi za žensko ekipo močne servise, kar je domačinkam delalo preglavice. Tekmo je bila dopadljiva in dinamična in je zadovoljila gledalce in ljubitelje odbojke.

V soboto, 2. oktobra čaka jeseniško žensko ekipo težka tekma. V V. kolu se bodo srečale na Ravnah s Fužinarjem, ki že dve leti vodi na lestvici ženske odbojke v Sloveniji.

Moška ekipa, ki že mesec dni vestno trenira po štirikrat tedensko in je odigrala že nekaj prijateljskih tekem je imela v soboto 25. septembra v gosteh ravenskega Fužinarja. Jeseničani v postavi Potočnik, Kavčič, Ressler, Bergelj, Pristov, Arh, Božič in Sternad, so premagali Fužinarja v sestavi Košuta, Gutenberg, Gostenčnik, Križan, Golob, Rožen, Slabinšek in Španžel z rezultatom 3:2 (11, 10, —6, —8, 13). Tekma je bila borbeno in dinamična, tako da lahko rečemo, da sta obe ekipi v dobri formi pred startom v II. zvezni ligi. Pred pričetkom lige bodo Jeseničani odigrali še tri prijateljske tekme, z Bledom, Kovinarjem, v četrtek pa bodo gostovali na Ravnah. V soboto odpotujejo v Kaštelo, kjer jih čaka že prva tekma in morda tudi prvi priborjeni set.

Na igrišču Podmežakljo so v popoldanskem času od 27. 9. do 8. 10. medobratne tekme železarnice Jesenice. Na dveh odbojgarskih igriščih se bo odigralo 27. 9., 29. 9., 1., 4., 6. in 8. 10. okrog 38 tekem. Železarji, ki se borijo za pokalnega prvaka v odbojki, se kar dobro znajdejo pod mrežo in jih je prijetno gledati, kako se borijo za vsako žogo. Zaenkrat vodi ekipa HVŽ brez izgubljene tekme, ki je že leta 1970 zasedla prvo mesto.

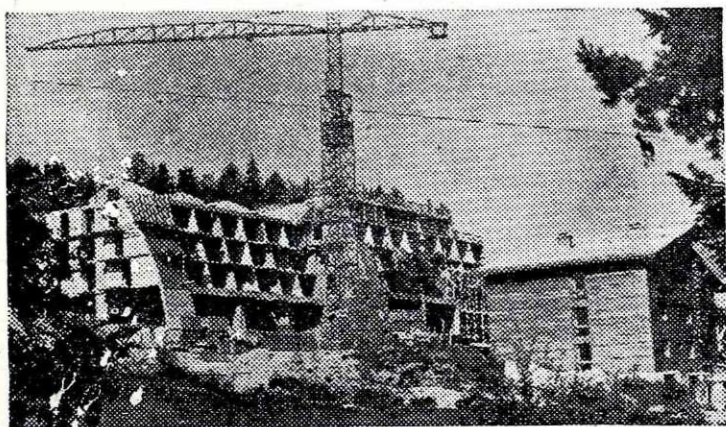
MK

K O Š A R K A

Elektra (Šoštanj) : Jesenice 76:63

V prvem kolu jugoslovanskega košarkarskega pokala je ekipa Jesenic gostovala pretekli teden v Šoštanju, kjer je igrala s tamkajšnjo ekipo Elektre. V zelo slabi igri so zmagali domačini z rezultatom 76:63, polčas 39:36. Jeseniški igralci, ki so svojo pozornost usmerili le na tekmovalje v prvenstvu, so nasprotnika preveč podcenjevali. To pa se jim je že na začetku tekme maščevalo. Do-

mačini so vodili skozi vso tekmo; bili so borbenejši in čeprav mnogo manjši od naših so pobirali pod košem večino odbitih žog. Poleg tega pa so imeli na svoji strani tudi oba sodnika, ki nista videla prav nobene osebne napake, storjene nad našim centrom Bunderlo. Koše za Jesenice so dosegli: Božič 25, Vauhnik 14, Bunderla 13, Čampa 8, Lozar 3.



Turistično-prevozno podjetje Kvarner-ekspres iz Reke gradi na Podlesu v Kranjski gori svoj hotel, ki bi moral biti narejen do novega leta 1972. Ker pa so vsem nastopile finančne težave z delom niso nadaljevali takoj spomladati in se bo zgraditev nekoliko podaljšala.

B.

Šentvid : Jesenice 101:118

V nedeljo, 26. 9., so mladi košarkarji Jesenic gostovali v Ljubljani pri ekipi Šentvida.

Ker na igrišču iz neznanih vzrokov ni bilo sodnikov, so odigrali le prijateljsko tekmo, katere posebnost je bila, da so igrali trikrat po 20 minut.

Naši so igrali dobro in bi z nekoliko bolj preprosto igro dosegli še boljši rezultat. Rezultati posameznih polčasov so bili 19:29, 45:41, 37:38. V skupnem seštevku so torej zmagali Jeseničani z rezultatom 101:118.

V jeseniški ekipi velja pohvaliti debitanta, komaj dvajsetletnega Borisa Ličofa, ki je uspešno zamenjal Muharemoviča. Dobro je igral tudi Hudnik. Ostali pa so igrali poprečno, vendar pa precej bolje kot v preteklih kolih.

Koše za Jesenice so dosegli: Ličof 4, Hudnik 44, Noč 28, Muharemovič 16, Vujačić 16, Jeršin 10.

V prihodnjem kolu nastopajo Jeseničani v Škofji Loki proti Kroju.

B. r.

Jesenice : Ježica 74:69 (32:34)

V soboto so imeli Jeseničani v gosteh ekipo Ježice. Po igri v prvem polčasu je bilo sklepati, da bodo naši tekmo izgubili. Ves prvi polčas je bila igra izredno raztrgana in živčna. Še posebno Jeseničani so mnogo grešili v podajah in metih na koš. V tem delu je ekipa Ježice že krepko povedla, vendar je našim tikt pred odmorom uspelo rezultat že skoraj izenačiti.

V drugem polčasu pa so Jeseničani po nekaj zaporednih koših prešli v vodstvo in razliko obdržali do konca tekme. Zato gre zasluga prav vsemu moštvu, ki je v tem polčasu zaigralo bolj zbrano in zasluženo zmagalo. Omeniti pa velja tudi trenerja ženske ekipe Benedičiča, ki je v kritičnih trenutkih ob polčasu, ko so gostje vodili s košem prednosti, priskočil na pomoč in vodil naše moštvo do konca tekme. Po tej tekmi Jeseničani zopet zavzemajo mesto v prvi polovici lestvice in upajo, da bodo tako uvrščeni tudi ob koncu tekmovalja.

V. V.